

KAREL G. FINNEY

KAZATEL 19. STOLETÍ

1.
NÁSTIN JEHO POŽEHNANÉHO ŽIVOTA.

2.
Z JEHO PROSLOVŮ O PROBUZENÍCH.

1. NÁSTIN JEHO POŽEHNANÉHO ŽIVOTA.

Jeho mládí.

Karel G. Finney se narodil 29. srpna 1792 ve Warrenu, ve státě Connecticut v Americe. Dva roky po jeho narození se přestěhovali jeho rodiče do pusté, málo ještě obydlené krajiny, kam zřídka kdy kazatel zavítal. Noví osadníci si zřídili školy a tak se postarali o dobré vzdělání svých dětí. Až do šestnáctého roku mladý Karel navštěvoval školu, a to stále s vyznamenáním, takže s propouštěcím vysvědčením dostal již právo, aby mohl sám ve škole vyučovat. V ohledu náboženském měl však málo příležitosti ke vzdělání, což se ještě zhoršilo, když se později jeho rodiče přestěhovali na jih od jezera Ontario, kde nebylo vůbec duchovního ovzduší.

Když mu bylo 20 let, stal se učitelem v Nové Jersey. Po celou dobu se soukromě vzdělával. Roku 1818, po krátkém pobytu u svých rodičů, dostal se do města Adamsu ve státě New York, do advokátní kanceláře, aby se věnoval prakticky i vědecky studiu práv.

Zde po prvé ve svém životě přišel mladý, 26 letý muž pod vliv dobrého sborového řízení. Duchovním správcem tamější církve byl pan Gale, vzdělaný muž, vynikající však nejvíce pobožností a přísnou kázní.

Opravdovost a pozornost mladého právníka brzy upoutala pana faráře; vstoupil s ním hned do styku a každé pondělí jej navštěvoval. Rozmluvy, jež spolu mívali, týkaly se vždy vážného obsahu. Přesto zůstaly mladému, hledajícímu muži dosud nerozluštěné otázky: Jest pokání stav anebo skutek člověka? Jest změna, která se při tom v člověku děje, totéž, co nazýváme znovuzrozením? A jak se pak proměně té má rozumět? Záleží ve vnitřní duchovní proměně člověka, k níž nelze nic přičinit, než-li toliko na ni očekávat, anebo lze ji přivodit rozhodnutím vlastní vůle? A má-li nový rod co činit s vírou, jak se tomu má rozumět? Co je víra? Snad ne pouhé vědění a uznání za pravdu všeho toho, co praví Bible? Jak by mohla mít tak velké následky? Není spíše výsledkem vnitřní proměny, na niž se musí čekat, až se zalíbí Bohu, že nám ji dá?

Studoval pilně Písmo svaté, na něž byl v právnických spisech upozorněn. Pravidelné modlitební hodiny, jež navštěvoval pokud mohl, nedaly mu světla v těchto otázkách. Přesto, že nacházel v Bibli zaslíbení, pozoroval, že modlitby za obživení církve zůstaly nevyslyšeny. Pochyboval buď o náboženské opravdovosti modlitebníků nebo o jejich víře v zaslíbení. Když byl jednoho dne tážán, přeje-li si, aby se za něho modlili, odvětil: „Nevím, k čemu by mi měly být vaše modlitby? Vy se stále modlíte, aniž byste obdrželi, zač prosíte; modlíte se za probuzení už po celou dobu, co jsem zde v Adamsu, a

probuzení dosud nemáte. Prosili jste za dar Ducha svatého, a dosud naříkáte nad svou vlašností. Již jste se dosti dlouho modlili, abyste zapudili ďábla z Adamsu; kdyby měly vaše modlitby nějaké moci, muselo by se to už vidět, ale takto vaše modlitby a nárek váš nebere konce. To pudilo jej tím více k

studiu Bible, kde se zabýval dále touto otázkou. „Tehdy jsem pochopil," pravil, „proč jich Bůh nevyslyšel; poněvadž se nemodlí s vírou jako ti, kteří očekávají, že obdrží to, co jim Bůh zaslíbil." Po celé dva roky pak neuznával již nic za svého průvodčího a rádce, jen Písmo svaté. A do této doby opravdového hledání a vnitřních nepokojů spadá jeho obrácení. Všimněme si požehnaných následků jeho obrácení!

Obrácení Karla G. Finneye.

Bylo to jednoho nedělního večera na podzim roku 1821, kdy se rozhodl Karel Finney, devětadvacetiletý muž, že dá vše do pořádku s Bohem a svědomím. Ale když byl horlivě pohřížen ve čtení Bible a v modlitby, napadla ho pojednou nikdy nepoznaná bázeň před lidmi. Obával se, že by mohl někdo pozorovati jeho duchovní proměnu. Ze strachu, aby ho někdo neslyšel, neodvážil se ani nahlas modlití. Jakmile zaslechl kroky, ukryl rychle Bibli mezi ostatní knihy. S duchovním, jehož shromáždění až dosud pravidelné navštěvoval, neodvážil se nyní vůbec setkatí.

V takovémto zahanbujícím a pokořujícím postavení setrval Finney tři dny. Zdalo se mu, že se úplně zatvrdí, poněvadž již nemohl plakati, ba konečně ani se modlití. V úterý večer zmocnila se ho děsivá myšlenka, že musí zemřítí, a zemře-li takto, že bude na věky ztracen.

Když se druhého rána — stále ještě v duševním rozporu — ubíral do kanceláře svého šéfa, advokáta, ozval se v srdci jeho hlas: „Nač čekáš? Proč se tolik namáháš? Chceš si sám vydobýt spasení? Chceš si sám dopomoci ospravedlnění?" — Vtom se mu náhle v duši rozbřesklo a on viděl jasně, že to, čeho hledá, je již dávno zde, totiž spasení, vydobyté ve smíření s Bohem skrze Krista Ježíše, a že to spasení má jen přijmouti jako dar Boží a poddati svou vůli řízení Božím. Jako přimrazen, aniž by toho pozoroval, zůstal státi, maje duševní zrak upřený na tuto jasnou, slavnou pravdu., A znovu se ozvalo svědomí! „Chceš přijmouti to spasení? A dnes? Ano, teď— hned?"

Ano, ještě dnes, nebo při tom zemřítí!" zněla rozhodná jeho odpověď.

Místo do úřadu obrátil své kroky k lesu, kam rád chodil na procházku. Tam se protlačil houštinami, až se dostal na místo, kde se nadál, že ho nikdo nepozoruje. Tam padl na kolena. Ale sotva se počal modlití, vyskočil a bázlívě se rozhlížel, není-li tu nikoho, kdo by jej mohl vyrušití. Nato se vrátil a znovu slíbil: „Zde se odevzdám Bohu, anebo se víckrát odtud nevrátím". Marně však se pokoušel modlití. Buď nenalezl slov anebo odříkával bezvýznamné věty, a při každém šustotu polekán vyskočil v domnění, že jest vyzrazen. To se opakovalo několikráte. Konečně téměř zoufale pravil: „Nemohu se modlití, mé srdce jest studené, bez života, nechce se modlití!" Již si počal vyčítati, proč sliboval. A přece slibu rušití nechtěl. Zcela vysílen chtěl již vstáti a vrátití se.

V tom okamžiku se mu zdálo, že se někdo blíží, otevřel oči — a byla to zase jen domněnka jeho pošetilé pýchy, kterouž si však v té chvíli uvědomil jako strašnou převrácenost. Konečně zvolal silným hlasem: „Cože, takový mizerný hříšník jako jsem já, kterýž není hoden pozvednouti duše své k svatému Bohu, měl by se stydětí před jiným hříšným člověkem, že ho zde našel na kolenou, jak volá o smilování? Ne! A kdyby mne všickni lidé i všickni dáblové z pekla obklíčili, neodejdu odsud!"

Nyní bylo to pyšné srdce před Bohem zlomeno. Jako jasný paprsek naplnilo jeho srdce slovo: „A půjdete-li a modliti se mně budete, tedy vyslyším vás. A hledající mne naleznete, když mne hledati budete celým srdcem svým". Tu po prvé uvěřil a zvolal v plném přesvědčení o Boží věrnosti: „Pane, chápu se Tvého slova. Ty víš, že Tě z celého srdce hledám, a Ty jsi zaslíbil, že mě vyslyšíš. Vždyť jsi to zaslíbil! Znovu a znovu opakoval ta slova. Jedno zaslíbení za druhým a jedno sladší než druhé naplňovalo jeho srdce. Přijímal je jako nepochybné pravdy osvědčujícího se Boha, kterýž nelže. „Zdalo se mi", pravil, „že ta zaslíbení vnikají spíše do mého srdce než do rozumu. Uchopil jsem se jich a spolehl na ně vši silou topícího se člověka".

Na všechny jeho prosby odpovídal mu Pán verši, jež jako nebeská rosa osvěžovaly jeho duši. Takto strávil tam dlouhou dobu. Stále vroucněji se modle, aniž by si toho byl vědom, povstal z kolenou a pronikal houštím dále, hlasitě a slavnostně si opakuje: „Až budu jednou obrácen, budu kázati evangelium".

Mezitím se dostal na cestu a blížil se k městu. Ale jaké ticho zavládlo v jeho nitru! Bylo mu, jako by i ta příroda nábožně poslouchala. Ani to slunce mu nikdy tak nádherně nesvítilo. „Ale co to má znamenati?" tázal se sama sebe: „Všechno vědomí hříchu, všechna starost o mou duši zmizela. Ještě nikdy jsem nebyl tak bezstarostným o své spasení. Snad jsem si příliš mnoho dovolil, když jsem byl na kolenou, že jsem upomínal Boha o Jeho sliby. Nebyla-li to smělost a snad rouhání?" Ale přesto všechno blažený pokoj mu v duši zůstával, jakkoli se všemožně namáhal, aby si oživil vědomí viny, anebo aby alespoň litoval, že ani toho není již schopen. Znovu utkvávaly jeho

myšlenky s nepopsatelnou vroucností na Bohu. Tato radost se zdála býti nevyčerpatelnou.

Bylo již poledne a čas k obědu. Finney však na jídlo dnes nemyslel a odebral se hned do kanceláře. Nebylo tam nikoho. Sejmul violoncello, aby si, jak často konával, zazpíval a zahrál duchovní písně. Hlas mu však selhal a slzy nepřestávaly téci, ani když nástroj odložil. Nic ho nemohlo vyrušiti z blažené nálady.

Když mu večer přál šéf dobrou noc a odešel, rozdělal si oheň a uzamkl dvéře; chtěl býti sám. Opět se ho zmocnilo vnitřní pohnutí. Bylo mu, jako by se jeho srdce chtělo rozplynouti, a on toužil po tom, aby je vylil celé před Bohem. Odešel do vedlejšího pokoje a klesl na kolena. Ačkoliv tam nebylo ani rozsvíceno ani zatopeno, připadalo mu, jako by celý pokoj byl ozářen. Ježíšův obraz, stál jasně a zářící před jeho duchovním zrakem, jako by se naň díval tváří v tvář. Pán patřil naň beze slova, ale takovým pohledem, že padl k Jeho nohám. Tam kleče, plakal jako dítě a přerývanými slovy vyléval před Ním své srdce. Zdalo se mu, že smáčí Ježíšovy nohy slzami, a přece neměl toho dojmů, že by se Ho dotýkal.

„V tomto postavení musel jsem dlouho setrvati, neboť když jsem se utišil a vrátil do kanceláře, našel jsem oheň již úplně vyhaslý. Ale právě když jsem si chtěl sednouti ke krbu, přišlo to na mne z hůry neslýchaným, obzvláštním způsobem. Nikdy jsem neslyšel o křtu Duchem svatým, jimi by Pán vystrojil své svědky obzvláštní mocí moudrosti z hůry, tím méně, že bych byl myslel nebo dokonce očekával něco takového pro sebe. Nyní však jsem cítil proud Ducha, naplňujícího mne úplně, duši i tělo. Jako elektrické jiskry proudilo to na mne a naplňovalo celou mou bytost, vlna za vlnou. Cítil jsem se nesen jako větérkem, jako by má duše byla dostala křídla.

Bylo již pozdě večer, když přišel člen zpěváckého sboru, který jsem obyčejně řídil. Nalezl mě plačícího a tázal se: „Pane Finney, co je vám?“ Nemohl jsem mu hned odpovědět. „Trpíte snad nějak?“

Sebral jsem se a odvětil: „Ne, ale jsem tak šfasten, že nemohu žít“. Udivený host hned odešel a vrátil se s jedním starším, opravdovým křesfanem. Vtom přišel také Finneyův přítel, mladý, neobrácený muž, jenž byl často farářem varován před stykem s nevěřícím Finneyem. Když vstoupil, začal jeho přítel znovu o svém stavu vyprávět. Mladý muž poslouchal beze slova, až najednou klesl k zemi a zvolal: „Modlete se za mne!“ Finney a ostatní dva pokleklí a jeden po druhém se zaň modlili. Nato se všickni vrátili domů. Brzy nato si Finney ulehl, ale sotvaže usnul, byl opět probuzen oním proudem lásky, jenž naň byl vylit skrze Ducha svatého. Když po opětném usnutí ještě jednou se tak stalo, mohl konečně spát. „Když jsem se ráno probudil,“ vypráví, „vzešlo již slunce a jeho paprsky Vnikaly do mého pokoje. Nemohu popsati dojem, který na mne toto světlo učinilo. Znovu přišel na mne křest Duchem, jež jsem včera zakusil. Klečel jsem v posteli a plakal radostí, srdce své před Pánem vylévaje. Zdálo se mi, jako bych

slyšel něžnou, láskyplnou výtku: „Chceš pochybovati?“ — „Ne!“ zvolal jsem, „to nechci, nemohu!“ V té chvíli byl duch můj tak osvícen, že jsem nikdy potom nemohl pochybovati, že Duch Boží naplnil moji duši. V tomto stavu poznal jsem ospravedlnění skrze víru jako zkušenou pravdu. Nyní jsem porozuměl slovu: „Ospravedlnění tedy jsouce z víry, pokoj máme s Bohem“. Viděl jsem jasně, že v onom okamžiku v lese, kde jsem uvěřil, bylo ze mne sňato vědomí zatracení a že proto byla marná všechna má námaha, abych si vědomí hříchu přivolal zpět. Hříchy byly pryč. Místo myšlenky, že zase budu pokračovati v hříchu, moje srdce překypovalo láskou.“

Následky Finneyova obrácení.

Když přišel Finney druhého dne po obrácení opět do kanceláře, brzy za ním vstoupil do místnosti jeho šéf. Finney promluvil k němu několik vážných slov. Aniž by mu odpověděl, podíval se advokát na něho a se skloněnou hlavou v hlubokém přemýšlení vyšel z kanceláře. Slova mladého muže se ho tak dotkla, že se obrátil. Nato vstoupil jeden starší sboru, který měl nějaký proces, jehož měl Finney zastupovati. Druhého dne po 10. hodině mělo býti stání. Finney mu pravil, že nebude již zastávati jiné věci, než věci svého Krále. Když i jemu vyprávěl svou včerejší zkušenost, svěsil i tento muž hlavu a odešel. Finney, který ho pak zamyšleného potkal na ulici, dověděl se druhého dne, že proces je zrušen. Muž ten proces odvolal a brzy se ukázalo, že tento čestný krok měl požehnané následky.

Nato zašel Finney k obuvníkovi, který byl váženým členem církve. Zde nalezl mladého nevěřícího muže rozmlouvajícího s obuvníkem. Finney učinil jeho námitkám takový konec, že mladík rychle vstal a odešel. Zamířil rovnou do lesa, odkudž se vrátil Večer se zářícím obličejem a vyprávěl, jak se nad ním smiloval Spasitel.

Zpráva o obrácení mladého právníka rozlétna se rychlostí blesku a překvapila velice veřejnost, Mnozí tomu nechtěli ani věřiti.

Večer toho dne, který byl vyplněn již tolika zprávami, sešlo se mnoho lidí do

modlitebny, ačkoliv žádné shromáždění ohlášeno nebylo. Sál byl přeplněn.

Nikdo však, ani farář neujal se slova. Vtom povstal Finney a vyprávěl, co se s ním stalo a jak uvěřil. Když dokončil, jeden starý právník vstal a tlačil se k východu se slovy: „Myslí to vážné, o tom není pochyby, ale zbláznil se, to jest též jisté“. A jiný nevěřící muž opustil místnost v takovém rozčilení, že i klobouk tam zapomněl. Finneyovo svědectví způsobilo takový rozruch, že se musela pak konati shromáždění každého večera. Tak to pokračovalo dlouho a obrácených přibývalo.

Od svého obrácení vzpomínal Finney často na své staré rodiče, kteří byli neobrácení a žili jen pro časný život. Vypravil se tedy za nimi. Otec, jenž mu vyšel vstříc, vítal jej slovy: „Jak se máš. Karle?“— „Dobře na duchu i na těle. Ale ty, milý otče, jsi stařeček. Tvoje děti jsou již dospělé ve světě, ale dosud jsem nikdy neslyšel, aby se kdo v mém otcovském domě modlil“. Starý otec sklonil bílou hlavu a propukl v pláč. „Vím to, Karle, pojď dále a modli se ty,“ pravil přerývaným hlasem. Vstoupil do světnice, a když syn políbil matku, poklekl všichni tři nejprve k modlitbě. Po několika týdnech vracel se Finney zpět do Adamsu s lehkým srdcem, neboť otec i matka se odevzdali celé Pánu.

Při návratu viděl Finney, že se zatím v horlivosti povolilo. Kladl velkou váhu na modlitby, i zařídil ranní modlitební hodinu. Aby nově obrácení byli přítomni, vstal na úsvitě, prošel celou osadu a budil všechny, kteří by mohli zaspáti, prve nežli sám šel do sálu. Tyto hodiny byly účastníkům k zvláštnímu požehnání. Finney sám byl v ustavičném modlitebním spojení s Bohem a byl zvláště horlivým na modlitbách za druhé, čímž dosáhl velikých věcí.

Finney kazatelem a správcem sboru.

Finneyovi šlo o to, aby mohl kázat, a proto se oddal nejprve řádnému studiu teologickému. Proti bohosloveckým fakultám měl však předpojetí. Hlásil se u t. zv. presbyteria svého okrsku, aby mu byla dána příležitost k bohosloveckým studiím. Byl odkázán na faráře Gale, který jej měl soukromě vyučovati. Po dvou letech pilné práce a modliteb byl v presbyteriu zkoušen, a ač nezakrýval svých vlastních názorů, byl přece jednomyslně prohlášen za způsobilého spravovati reformované sbory a sloužiti jim evangeliem. Nejprve mu svěřen malý sbor v Ewans Milí. Kázal pravidelně dvakrát za neděli a třikrát až čtyřikrát v týdnu. Viděl, že si ho církve váží a tu a tam některá duše přichází k poznání hříchů, přece však nebylo pozorovat žádné větší proměny v církvi. Považoval proto za svou povinnost přivést své členy k určitému rozhodnutí.

Jednou se po kázání obrátil k církvi a pravil: „Vím, že si mých kázání vážíte; k tomu však jsem nepřišel, nýbrž abych získal duše pro Pána. Co by mi pomohlo, abych byl milován a ctěn, kdyby Ten, jenž mne sem poslal, mne zavrhl. Jsem povinen sloužiti ze všech sil duším, jimž jde o spasení; každý okamžik věnovaný jiným zájmům jest pro mne a pro Boha ztracen. Nakonec pak pravil: „Chcete-li býti Pánu věrní a Jemu náležeti, řekněte mi to, jestliže ne, povězte mi též své mínění, abych se obrátil napravo nebo nalevo. Nemáte-li poctivého úmyslu státi se opravdovými křesťany a sloužiti Spasiteli, povězte mi to hned, abych nadarmo mezi vámi nepracoval. Doznáváte, že to, co káži, je čisté evangelium a že mu věříte, ale chcete se mu doopravdy poddati? Chcete je přijmouti anebo zavrhnouti? Uznáváte-li, že vám mluvím

pravdu, musíte se této pravdě podříditi. Chcete se doopravdy obrátiti? Chcete se rozhodnout pro to, k čemu se cítíte zavázáni?"

Údiv a mocné zaražení bylo zřítí na všech tvářích. A Finney pokračoval: „Prosil bych teď ty, kteří se upřímně rozhodli, že se stanou opravdovými křesťany, a kteří se chtějí ihned vůli Boží podrobiti, aby povstali. Ti však, kteří se rozhodli Kristu odpírati, nechť zůstanou seděti.“

Nikdo se však ani nehnul. Jeden se díval na druhého, a nikdo nepovstal. Po chvíli pravil Finney zvláštním hlasem: „Tedy jste se rozhodli. Krista a Jeho evangelium jste odmítli. Toho jste svědky jeden druhému a sám Bůh je toho svědkem. Pamatujte na to, že jste se spojili veřejně proti Spasiteli a dali najevo: „Nechceme, aby tento kraloval nad námi.“

V největším rozhořčení se na tato slova všichni zvedli a tlačili se k východu. Finney zůstal uvnitř, a když se všichni ještě jednou k němu obrátili, pravil: „Je mi vás líto; dá-li Pán, budu k vám mluvit ještě jednou zítra večer.“

Sál se brzy vyprázdnil. Finney osaměl s jedním starším, který k němu přistoupil a s úsměvem pravil: „Bratře Finneyi, vy jste to dnes prorazil. Takhle to nadlouho nemůže zůstat.“ Oba se spojili a celý následující den strávili na modlitbě; dopoledne každý sám a odpoledne společně.

Rozčilení členové zatím přemýšleli, jakým způsobem by se kazateli pomstili. Všichni mu zazlívali, že vyvolal takový rozruch a že uvalil na ně podezření, jako by byli rebely proti Bohu a Kristu.

Večer spěchali oba modlitebníci do sálu, kde bylo již shromážděno všechno obyvatelstvo Ewans Millu. Finney, který přišel v duchu modlitby, věděl, že je v Boží ruce, a očekával od Pána vše, čeho bude k dnešnímu proslovu potřebovat. Zahájil shromáždění slovy proroka Izaiáše: „Rcete spravedlivému: Dobře bude; nebo ovoce skutků svých jísti bude. Ale běda bezbožnému, zle bude; neb odplata rukou jeho dána jemu bude!“ — Finney věděl, že Boží moc je s ním. Jako mocný proud působila jeho slova, porážející všechny překážky. Se sklopenou hlavou seděli zde posluchači, usvědčení o své veliké vině.

Mluvil déle než hodinu; pak ohlásil příští shromáždění a rychle skončil.

Téhož večera byl Finney žádán několika znepokojenými členy, aby je navštívil, a při návštěvách druhého dne se přesvědčil, jakou moc mělo slovo života. Našel většinu lidí v základech otřesených a po spasení toužících. Probuzení začalo.

Některé případy jsou pozoruhodné. Jistý muž byl tak rozrušen obrácením své ženy, že přišel do shromáždění s nabitou pistolí, rozhodnut, že kazatele zastřelí. Při kázání spadl z židle a křičel: „Přijdu do pekla!“ Museli ho odnésti. Druhého dne byl jako vyměněn; a od té doby byl jedním z nejhorlivějších zastánců evangelia v Ewans Mill.

Hrubý hostinský, který evangelistovi zlořečil a tropil si z něho jen posměšky, poněvadž jeho zákazníkům probuzením ubývalo, vyznal veřejně svůj hřích a v jeho domě konaly se pak každého večera modlitebné hodiny.

Jeden z nejpožehnanějších prostředků, jichž Finney užíval, aby přivedl duše k vážnému opravdovému rozhodnutí, byly soukromé rozmluvy. „Byl jsem nucen“, pravil, „věnovati mnoho času k objasnění některých náboženských otázek. Tenkrát bylo zvykem, vybízeti probuzené k tomu, aby prosili za nové srdce. Vycházelo se od myšlenky, že si přejí státi se věřícími, a jako by to dalo mnoho práce, než by pohnuli Boha, aby je obrátil. Snažil jsem se jim objasniti, že Bůh je to, který je chce přivést k rozhodnutí. Bůh chce, ale oni nechtěli. Bůh je vždy hotov, oni však nebyli. Zkrátka snažil jsem se přivést je k

okamžitému uvěření a obrácení, aby se ihned poddali a bez odkladu se uchopili Ježíše. Chtěl jsem, aby rozuměli, že všechno odkládání je zanedbáváním povinnosti a že prosbou za nové srdce kladou všechnu zodpovědnost na Boha, zatím však, pokud sami nevydají svého srdce Pánu, všechno jejich namáhání je marno".

Po šesti měsících vznikly působením Finneyovým v Ewans Milí dva sbory, které sestávaly skoro výhradně z nově obrácených lidí. Finney však cítil, že ho Pán povolal k jinému úkolu, než aby byl farářem na jednom místě, i rozloučil se s těmito sbory a odešel do Antwerp.

Finneyova činnost jako evangelisty a probuzeneckého kazatele.

V Antwerpách to vyhlíželo velice smutně. Kostel byl po dlouhou dobu uzamčen. Jen asi tři neb čtyři osoby se směle odvážily hlásiti se za věřící. Opilství, smilstvo a jiná bezbožnost byla na denním pořádku, takže když Finney šel ponejprve ulicemi a slyšel hrozné zlořečení a rouhání, zdálo se mu, že se dostal až k branám pekla. Kostelník se zdráhal vydati mu klíče od kostela. Finney dosáhl pouze toho, že mu byla propůjčena školní místnost na nedělní kázání. Sobotu strávil v zápolení na modlitbách, až konečně dostal od Pána odpověď: „Neboj se, ale mluv a nemlč, neboť Já s tebou jsem a žádnýť nesáhne na tebe, aby zle učinil; nebo mnoho mám lidu v tomto městě". (Sk. 18, 10.) Když pak slyšel Finney výbuch posměchu a rouhání, jež vyvolalo ohlášení jeho shromáždění, šel třikráte do lesa a hlasitě volal k Bohu o pomoc. Před shromážděním zmizela úzkost úplně a srdce bylo naplněno pokojem a radostí. Školní místnost byla přeplněna.

„Měl jsem Bibli v ruce", vypráví Finney, „a přečetl jsem přítomným text: „Tak Bůh miloval svět, že Syna Svého jednorozeného dal, aby každý, kdo věří v Něho, nezahynul, ale měl život věčný". Ještě dnes si pamatuji, jak mne to nutilo, abych ukázal, kterak odplácí člověk tak velikou lásku. Kázal jsem pohnut až k slzám a vložil jsem v ta slova celou duši. Poznal jsem před sebou některé muže, které jsem včera slyšel hrozně se rouhati, ukázal jsem přímo na ně a připomenul jim, jak mohli Božímu jménu tak zlořečiti. Řekl jsem jim, že mi připadají jako pekelníci, kteří kudy chodí, vyrážejí ze sebe rouhavé zvuky. Všichni viděli, že to, co mluvím, je pravda, a cítil jsem, že povolují pod tíhou viny a pod vlivem pravdy. Nezdáli se bytí uražení, naopak celé shromáždění se rozplakalo právě tak jako já.

Po ukončení shromáždění kostelník celý rozrušený ohlásil, že otevře odpoledne kostel pro druhé shromáždění. O tomto druhém shromáždění pravil Finney: „Celá obec byla přítomna a Pán mi dal nad nimi zvláštní moc". Finneyovo kázání byl pravý zápas s posluchači, byl to, vskutku duševní boj. Káral je, jak toho zasluhovali, ale s hlubokým soucitem a politováním, kteréž mu lidé četli v očích.

Většina posluchačů byla přivedena k poznání svých hříchů, a nastal takový hlad po slovu Božím, že toho Finney před tím ještě nikdy neviděl. Každé shromáždění bylo přeplněno znepokojenými dušemi, ačkoliv kázal v neděli dvakrát ve velkém sále a mimo to řídil modlitebnou hodinu a v 5 hodin odpoledne měl shromáždění v sousední obci ve škole. I v okolí jevílo se hnutí. Tak stařec jeden vyzval Finneye, aby kázal i v jeho obci. Ochoťně pozvání

vyhověl. Školní místnost byla přeplněna ; když se mělo v 5 hodin odpoledne konati shromáždění, Finney sám se dostal pouze ke dveřím a byl nucen tam zůstat. Vypráví o tom následovně: „Přečetl jsem píseň a vyzval shromáždění ke zpěvu. Tito lidé neměli však o duchovním zpěvu ani potuchy. Bylo to vřeštění falešnými tóny, které mne přiváděly až k zoufalství. Už jsem chtěl utéci. Konečně jsem si zacpal uši, ale ani to nepomohlo; ten hrozný křik nebylo možno přemoci. Přece jsem to nějak vydržel; když byli u konce, vrhl jsem se v zoufalství na kolena. Pán otevřel průduchy nebeské a seslal na mne Ducha modliteb, a mohl jsem se z celé duše modliti.

Neměl jsem připravený text, poněvadž jsem chtěl shromáždění to dříve poznati. Když jsem však povstal od modlitby, měl jsem text: „Vstaňte, vyjděte z místa tohoto, nebo zkaží Hospodin město toto!" — A teď začal Finney vyprávěti historii Lota a jeho strýce Abrahama, o Lotovu usazení se v Sodomě a o jednání sodomských obyvatel; mluvil o Božím soudu nad tímto místem bezbožnosti, za které i Abraham marně prosil, poněvadž tam nebylo více spravedlivých, než jediný Lot.

„Při líčení těchto podrobností jsem pozoroval, že moji posluchači se hněvivě ohlížejí. Někteří si vyhrnovali rukávy, dávajíce si znamení a tvářice se, jako by se chtěli na mne vrhnouti. Viděl jsem dobře tyto zvláštní pohledy, ale nemohl jsem si vysvětliti, čím bych je byl tak velice urazil. Čím dále jsem ve vypravování pokračoval, tím hněvivější byly tváře mých posluchačů. Když jsem byl s vypravováním u konce, dál jsem jim na srozuměnou, že museli být bez Boží bázně, když neměli ve své obci žádných služeb Božích. Důrazně jsem jim tuto věc předkládal, poněvadž mé srdce zrovna překypovalo. Sotva uplynulo asi čtvrt hodiny, co jsem začal s touto přímou výtkou, zdalo se mi pojednou, jako by se jich zmocnila zvláštní vážnost. Jeden po druhém padali na kolena a prosili o milost. Kdybych byl měl v každé, ruce meč, nebyl bych je svrhl rychleji z jejich míst. Skoro všichni přítomní byli na zemi. Kdo z nich byl schopen otevřítí ústa, modlil se hlasitě, každý pro sebe.

Musel jsem ovšem přestati, protože mne už nikdo neposlouchal. Stařec, který mne zavolal, seděl uprostřed sálu a hleděl zmaten kolem sebe. Zavolal jsem na něho hlasitě: „Neumíte se modliti?" Ihned poklekl a modlil se nahlas. Ale rozruch byl tak veliký, že jsem nemohl nikoho dobře slyšeti. I zvolal jsem ze vší síly: „Ještě nejste v pekle, pojďte k Pánu Ježíši!" — Na to pokusil jsem se znovu kázat, ale bylo jich málo, kteří mě poslouchali. Toto všeobecné pokoření způsobilo mi takovou radost, že jsem se musel přemáhati, abych nezvolal hlasitě: „Vzdejte Bohu čest!" Sotvaže jsem se ztišil, obrátil jsem se k mladíkovi, který klečel poblíž mne a prosil hlasitě Boha o smilování. Položil jsem mu ruku na rameno a jeho zrak se vyjasnil, když jsem mu kázal o ukřižovaném Spasiteli. Uvěřil, ztišil se a po několika okamžicích byl tak uklidněn, že se začal modliti za přítomné. Nato obrátil jsem se k jinému a šlo to zase tak, pak k třetímu a tak dále".

Ačkoliv Finney musel odejít, aby kázal ještě téhož večera v Antwerpách, shromáždění v modlení pokračovalo. Následujícího dne musel znovu přijít a dověděl se pak příčinu onoho zvláštního rozčilení. „Bylo mi totiž řečeno", vypráví Finney, „že tato vesnice se jmenuje Sodoma, a že jediným zbožným mužem je tam ten stařec, který pro mne přišel a kterému říkají Lot. Mysleli tedy všichni, že moje řeč je schválně na ně namířena a že jim chci říci, že jsou právě tak zkaženi jako bezbožníci sodomští. Byla to ovšem obzvláštní shoda, ale co se mne týče, zcela nehledaná. Jsou to vsutku zvláštní události, které

se zdají neuvěřitelné, ale Finney sám ve svém životopisu je vypráví a i v jiných knihách o nich čteme. Také následující událost ze života Finneyova svědčí o pravosti tehdejší práce. Asi po třiceti letech, když Finney byl v Syrakusách (v státu New-Yorkském), přáli si dva páni, aby s ním mohli hovořiti. Jeden představil druhého: „Tento skrze vaši práci obrácený muž jest náš farář Gross.“ Na to připomenul farář Finneyovi právě vylíčené odpoledne a to, co se toho dne tam udalo. „Ano“, pravil Finney, „dobře se pamatuji a nikdy bych na to nemohl zapomenouti.“ „Tenkrát“, pravil farář Gross, „byl jsem mladým mužem a v onom shromáždění jsem se obrátil“.

Další evangelisace a duchovní správa Finneyova.

Když byl Finney 32 roků stár, oženil se. Bylo to v říjnu 1824. Jak úzce byl spojen se svou ženou, uvidíme později. Naléhavé úlohy nutily je, aby hned po svatbě nechal svou manželku samotnou. Volaly je mnohé sbory, toužící po evangelisaci. Tak bylo nutno začít práci v Perchu, hned nato v Riveru, pak v Brownville a Le Rayville. Všude vznikl nový život. V Le Rayville se po několika týdnech obrátila k Pánu většina obyvatelstva, mezi nimi i místní soudce, nejlivnější to muž z celého okolí. Vyžádal si, aby se Finney s manželkou u něho na čas ubytovali.

Nedaleko Le Rayville, v Ruthlandu, městě to velmi světáckém, udala se následující událost: Finney měl kázat v jednom kostele. Cestou spěchal a uhřát usedl do jedné z lavic, neboť přišel brzy. Ponenáhlu se lavice naplňovaly posluchači. Pojednou slyší Finney šustot drahého šatu. Když se obrátil, spatřil mladou, pyšnou dámu, která dávala najevo, že jí jde o to, aby upoutala na sebe pozornost. Bůh ji přivedl právě na místo za Finneyem. Finney se obrátil a tázal se jí šeptem: „Přišla jste, abyste v domě Božím obrátila všecku pozornost na sebe a abyste si přivlastnila úctu, která patří Bohu?“ Dáma se velice zarděla a leknutí její bylo tím větší, když hned nato viděla, jak vystupuje na kazatelnu. Po kázání vyzval nejprve ty, kteří by se chtěli nyní vydati Pánu, aby přišli vpřed. Ona dáma byla první, která povstala, poklekla před kazatelnou a hlasitě plakala. I mnozí jiní přišli a našli jako tato žena pokoj s Bohem. Ještě po letech měl Finney příležitost přesvědčiti se, že tato mladá dáma, kdysi tak pyšná, zůstala Pánu věrná a sloužila Mu. V Readingu obrátil se podobně jistý advokát, jeden z nejpřednějších mužů města. Přišel do shromáždění, aby si s Finneyem promluvil. Oslovil je: „Jsem zahynulý člověk a nemyslím, že jest pro mne ještě naděje. Studoval jsem v Pricetonu. Tam mi probudil Bůh svědomí, jakož i dvěma mým soudruhům. Šli jsme tedy společně k řediteli ústavu, doktoru Ashbelu Greerovi, abychom se ho otázali, co máme činiti. Potěšil se z našeho příchodu a dal nám následující radu: „Nejprve se vzdalujte vši špatné společnosti, za druhé čítejte pravidelně Bibli a za třetí prostě Boha o nové srdce. Podle toho jedněte a Bůh vás obrátí.“ „A co dál?“ vyzvídal Finney. „Poslechli jsme tu radu. Vyslyšení však nepřicházelo, i upustili jsme od toho a ponenáhlu ztratili jsme i touhu po dosažení spasení.“ „A . . .“, dodával se slzami v očích, „moji oba soudruzi podlehli opilství a jsou již pod rovem, a nedosáhnu-li já milosti ku pokání, budu je následovati.“ Finney pozoroval v obličejích vypravujícího známky opilství, ač to bylo ráno a advokát byl střízlivý“. „Ukazoval jsem mu“, vypráví Finney, „že zarmoutil Ducha svatého

tím, že očekával něco od Boha, co vlastně očekává Bůh od něho. Že Bůh nemůže činiti něco za něj, co je jeho úlohou. Bůh žádá pokání a nemůže ho činiti za něj. Bůh žádá víru a nemůže věřiti za něj. Bůh žádá, aby se Mu poddal a nemůže se poddávat za něj. Nato snažil jsem se mu ukázat, jak působí Duch svatý, aby přivedl hříšníka k pokání a k obnově srdce. Nejprve přivádí hříšníka k sebepoznání a vybízí jej, aby zanechal hříchů a tak utekl budoucímu hněvu, a aby šel k Pánu Ježíši. „A což necítíte sám“, pokračoval Finney, „v tomto okamžiku působení ducha Božího ve svém svědomí, že vás vybízí, abyste se Mu oddal, Jemu věřil a hledal nové srdce“?

„I ovšem“, odpověděl advokát. „Cítím a vidím to všechno. Ale nejsem již od Boha opuštěn? Nepromarnil jsem již čas milosti?“ — „Ne! Naopak je zřejmo, že Duch Boží vás vede ku pokání a vzbuzuje ve vás touhu, abyste se snažil toho dosáhnouti.“ „A což by právě to, co mne znepokojuje, mělo být působení Ducha svatého?“ Tázal se muž. „Zajisté“, pravil Finney v plném přesvědčení jako lékař, který má v té věci zkušenosti. „A to je právě důkaz, že nejste od Boha opuštěn. Nechtěl byste právě nyní uposlechnout tohoto hlasu Božího a vrhnouti se k nohám Ježíšovým?“ —

Advokát padl na kolena a přerývanými slovy dával na jevo, že se poddává Bohu. — „Ó kdyby byl Dr. Greer takto s námi mluvil“, dodal, „byli bychom se hned tenkrát obrátili. A moji druzi podleli, a jaká milost — jaká podivuhodná milost — já jsem zachován! —

Nejtíže je snad jednati s nevěřícími. Ale i s těmi se vyznal Finney. Jeden případ z Rochestru to dokazuje. Jistý přednější muž, kterýž se dal ovládati pochybnostmi, řekl Finneyovi: „Jsem pochybovač. Dokážete-li mi, že je Bible slovo Boží, budu rád“. — „Věříte v jsoucnost Boží? tázal se Finney.“ „To věřím; nepatřím k ateistům.“ — „Myslíte, že jste si tímto způsobem Boha koupil nebo Ho uspokojil? On jest nejvyšším králem: jakou poctu jste mu tímto způsobem přinesl? Milujete Jej? Myslím, že dle svého poznání musíte se Mu také chtít zavděčit.“ — „To všechno připouštím.“ — „Jednal jste podle toho?“ „Ne, musím vyznati, že jsem nejednal, jak bych měl jednat.“

„Tak vidíte“, pravil mu Finney. „Proč bych vám měl tedy sloužit k dalšímu poznání, když nejednáte dle vlastního poznání?“ — A po chvíli pokračoval: „Budete-li z toho činiti pokání, že jste jednal nepravě vůči svému poznání, a rozhodnete se ctíti Boha dle svého poznání a plniti vůli Jeho, pak se pokusím vám ukázat, že Bible je slovo Boží, vždyt dokud se v této věci nezměníte, bylo by i to marné.“ — Finney nenabídl hostu židle. Bylo to tedy tomu muži pokynem, že prozatím jest rozmluva jejich skončena. Odcházel se slovy: „Nežádáte ovšem ode mne ničeho, co by nebylo rozumné.“

Druhého rána zaklepal někdo na Finneyovy dveře. Stál tu onen pochybovač. „Pane Finney“, zvolal. „Bůh učinil zázrak!“ A ted vyprávěl jak byl náhle osvícen Bohem a jak se octnul pojednou před Kristem Ježíšem, jen když byl hotov činiti vůli Boží.

Finneyovy proslovy o duchovních probuzeních.

Po velmi pozhnaném působení ve jmenovaných místech a v mnoha jiných, kam nemůžeme sledovati neúnavného kazatele v tak krátkém životopise, musel evangelista, jehož zdraví již značně utrpělo, pomýšlet na zotavení, nechtěl-li všechny své síly předčasně vyčerpati.

Přišel tedy roku 1831 se svou ženou a třemi dětmi do Nového Yorku, aby si tam odpočinul. Ale již po několikaměsíční práci v dělnické čtvrti utvořil sbor, čítající 500 až 600 nově obrácených duší. Byl tam postaven kostel a Finney se stal na čas duchovním správcem nového sboru. Ale jeho silně otřesené zdraví nemohlo se zlepšit ani touto pravidelnou prací. Byl tedy nucen vydati se roku 1834 na šestiměsíční cestu do Středozevního moře.

Na této cestě měl Finney mnohá pokušení a boje, v když myslel na miliony duší, tonoucí v nevědomosti a v hříchu, a také na probuzení církve, které sice zůstaly věrné, ale potřebovaly prohloubení, aby bez pravého duchovního správce nebyly vystaveny na pospas bludným učením. Jednoho večera byl zabrán v tyto úvahy a bojoval na modlitbě s Bohem; v té chvíli spadla pojednou tato starost jeho ze srdce. Duch svatý ho ujistil, že vše bude dobře a že Pán má pro něho ještě práci připravenou a že bude ve svém díle pokračovati, k čemuž mu dá i potřebných sil. Co to bude, jak Finney sám praví, nemohl si nijak představit. Ukázalo se mu to však hned při návratu do vlasti. Časopis „Novo-Yorský Evangelista“, který vznikl již před jeho odjezdem a sloužil velice k šíření zájmu o probuzenskou práci, ztratil za Finneyovy nepřítomnosti mnoho odběratelů, poněvadž přinášel články proti otrokářství. Redaktor listu se obrátil nyní na evangelistu a prosil ho o řadu článků z práce probuzenecké a sliboval si, že tím získá opět odběratele. Po několikadenním uvážení ujednal Finney s redaktorem, že bude přednášet o probuzeních a redaktor bude o tom v listě podávati zprávy.

„Začal jsem ihned přednášet“, vypráví Finney, „a pokračoval jsem v tom po celou zimu vždy jednou za týden. Redaktor si dělal poznámky a uveřejňoval referáty. Dostal jsem je do ruky až po vytisknutí. Rozumí se samo sebou, že jsem nic nepsal; mé přednášky nebyly připravované. Teprve když jsem si přečetl uveřejněný poslední proslov, dostal jsem zase podnět k dalšímu předmětu. — Referáty nebyly stenografovány a byly proto velmi zkráceny. Můj proslov trval zpravidla hodinu neb pět čtvrtí, kdežto referát se mohl za půl hodiny přečísti.“ Tyto přednášky byly potom vydány ve zvláštním svazku pod názvem „Finneyovy proslovy o duchovních probuzeních“. První vydání o 12.000 výtiscích bylo v několika dnech rozebráno. Kniha byla vydána znovu v Anglii, kde jediný nakladatel prodal 80.000 výtisků. Překládala se do galské řeči, do němčiny i do francouzštiny. Konference církve waleské vyslala k Finneyovi poselství, aby mu vyslovila dík a pověděla mu o mocném probuzení, které vyvolalo čtení jeho proslovů. Brzy pak přišly do Nového Yorku zprávy, že „Proslovy“ byly nástrojem duchovního hnutí ve Skotsku, v Kanadě a v jiných britských koloniích. Totéž dělo se v severoamerické Unii a kniha vnikla do míst, kam by se byl evangelista sám nikdy nedostal; tak nahradil několik evangelistů. Tím způsobem došly jeho neúnavné, horlivé modlitby vyslyšení.

Finney povolán za profesora teologie do Oberlinu.

Mnoho mladých mužů se obrátilo na spisovatele nové knihy s prosbou, by se směli připravovati pod jeho vedením ke kazatelskému úřadu. Finney se dlouho zdráhal přijmouti nabídku jedné z dvou teologických škol, jež usilovaly velice o to, aby získaly Finneye za učitele praktické teologie. Konečně poznal v tom vůli Boží a viděl, že ho Pán sám volá k přípravování opravdových kazatelů pro různé církve. Jelikož teologická škola v Oberlinu byla teprve v začátcích a měla méně prostředků, zdála se mu býti potřebnější nežli škola hudsonská; přijal tedy její vyzvání v létě roku 1835 s tou výhradou, že každého roku bude míti několik měsíců pro sebe, aby mohl pokračovati ve svých evangelisačních cestách.

V prvních letech svého pobytu v Oberlinu cítil se zavázán svému sboru v Novém Yorku, aby tam strávil zimu jako evangelista a správce kázání pro nejširší kruhy, obzvláště pro cené, zřídil Finney shromáždění pro věřící je prohloubil a zaváděl v opravdovosti do úkolů křesťanského života. Tato činnost byla bohatě odměněna.

Do Oberlinu přicházeli skoro sami věřící studenti, kteří se svými učiteli tvořili jednotu, v které každý úd snažil se druhému sloužiti a druhé vzdělávati. Přišli-li tam i jinak smýšlející studenti byli brzy strženi v duchovní život svých soudruhů, takže duševní a duchovní vzdělání pokračovalo ruku v ruce. Všude v okolí Oberlinu vznikla působením profesora a evangelisty Finneye mocná probuzení. Svým studentům dával Finney mimo jiné výborné rady pro jejich teologické studium, obzvláště jednu radu: „Doporučil jsem vám četbu mnohých lidských děl, která mohou míti pro vás velkou cenu; ale Bible musí býti naše jediné studium. Učiňme ji svou hlavní četbou a modleme se při čtení, srovnávajíc přečtené s sebou samými; živme se jejím obsahem, až nás naplní Duch Svatý, Duch posvěcení. . . Ach, většina mladých duchovních zná Bibli méně, nežli některou vědeckou knihu!

Po dvouleté činnosti v Oberlinu měl Finney řadu přednášek v Novém Yorku o „křesťanech podle jména“. Přednášky ty byly též vydány jako kniha. Nevynikly sice tak jako „Proslovy o duchovních probuzeních“, ale dosáhly též několika vydání. Jest to sbírka psychologických pozorování, jak studovati svědomí a srdce; některé nadpisy jsou svérázné, jako: „Nesprávné představy“, „Pochybné jednání“, „Náboženství veřejného mínění“, „Pravé a zdánlivé pokání“, „Pravé a zdánlivé obrácení“, „Nepoctivost v maličkostech“ atd.

Zvláštní pokrok Finneyova vnitřního života.

Rok 1843 jest nesmazatelným datem ve Finneyově životě; s ním spojen jest nový pokrok jeho duchovního života.

Byl si vědom, že jeho manželka nebude dlouho naživu. Myšlenka, že by ji měl ztratiti, pronikla jeho duši tak mocně, že se celý chvěl. Často, když se Bohu zasvěcoval, myslel též na své milé, svůj jejich život kladl na oltář Boží a oddával se vůli Páně. Ale nikdy se mu nezdálo, že by mohlo dojíti k tak vážné skutečnosti. Přímému vyzvání Božímu, aby vydal to nejdražší, co na světě měl, nemohl se podvoliti. Marně snažil se podříditi vůli Páně. Celé

hodiny dlel na kolenou a nemohl se zbavit toho smutného vnitřního stavu. To ho zaleklo. Nikdy by si byl nemyslel, že jeho vlastní vůle může tak nezlomně Pánu odporovati. Psal své manželce a vyprávěl jí o svém boji. Uprostřed modlitby namanula se mu pojednou myšlenka: „Což, jestli záleželo všechno pouze v citech, které tě klamaly, a tvé srdce jest dosud daleko od Boha? Rozumíš dobře, co Bible učí? A jsi o tom přesvědčen? A je tvá vůle zajedno s vůlí Boží? A teď přicházely mu verše, které ukazovaly na nebezpečí a následky sebeoklamání. Bolest, jakou mu to způsobilo, byla nepopsatelná; ale jen okamžik trvalo strašné to pokušení. Finney považoval pak vždy tuto myšlenku za pokušení, za ohnivý šíp satanův. Když přišel opět k sobě, svěřil vše Páně vůli s takovou důvěrou, jako nikdy předtím: „Jakákoli jest vůle Tvá se mnou, čiň ve všem, jak se Ti líbí!“ A vše, co měl, co miloval, svou ženu, děti, všechno vložil odevzdaně do rukou Božích.

„Teprve tehdy“, vypráví, „přišel jsem k plnému poznání, co to znamená Pánu se zaslíbiti. Dlouho jsem zůstal v modlitbě na kolenou, přehlížel jsem celý svůj život a odevzdával ho Pánu: zdar církve, pokrok věřících, obrácení lidstva, svou vlastní spásu nebo zatracení. Nemohl jsem jinak, než vše říci Pánu z celého srdce, aby se mnou naložil, jak se Jeho svaté vůli líbí; já že tak cele důvěřuji Jeho dobrotě a lásce, že nevěřím tomu, že by něco se mnou učinil, co bych nemohl přijmouti s upřímnou vděčností z Jeho ruky. Naplnila mne posvátná odvaha, když jsem k Němu volal a prosil, aby se mnou naložil podle dobré, libé vůle své, On že učiní jen to, co je dokonalé, moudré a dobré, a já, že mám tolik příčin, abych se zcela klidně podrobil každému Jeho vedení. Tak radostnou, úplnou odevzdanost do vůle Boží jsem ještě nikdy nepocítil. Před touto důvěrou zmizelo vše, na čem jsem dosud stavěl. To, co jsem dříve zakoušel z milosti a potěšení Božího, se úplně ztrácelo před velikostí tohoto okamžiku; mé obecenství s Bohem zdálo se mi od této chvíle zvláště upevněno, má naděje spočívala na novém podkladě. Nevěděl jsem, co Páně vůle o mně rozhodne; ani jsem se po tom netázal, očekával jsem spokojen a připraven výsledek.“ Měl úplný vnitřní klid. To udalo se časně zrána. Po celý den při tom zůstalo, třebaže chvílemi přišly otázky, jako: Jsi dosud spokojen s tím, co jsi s Pánem vyjednal? Chceš zůstatí vlastnictvím Páně, jak jsi to slíbil? Důvěřivého „ano“ byl si zcela jist. Neměl ani bázně, ani starosti, ani nejmenšího vzrušení. K večeru přišla mu myšlenka: „Kdyby tě však Bůh nechal zahynouti, co potom?“ „Ani potom bych se nevzpíral“, zněla odpověď. „Může se však zříci Pán někoho, kdo se Mu tak zcela odevzdal jako ty?“ Ne, jistě ne!“ Tím se otevřel Finneyovi pramen radosti, který trval po týdny, měsíce, ba léta.

„Měl jsem“, popisuje dále, „nejenom znovu celou čerstvost a radost první lásky, ale ještě mnohem více, než jsem kdy měl. Pán povznesl mě vysoko nad to, co jsem dosud zažil, otevřel mi tak mnohá nová drahocenná místa ve svém Slově o moci a spasitelné milosti Pána Ježíše, že jsem často musel doznati: Nikdy bych byl nemyslel, ani netušil, že něco takového může býti pravdou — nejvíce jsem se divil tomu, že jsem dříve tak málo viděl. V tom jednom slovu: „Dostí máš na mé milosti“ (II. Kor. 12, 9), zdálo se mi býti obsaženo všechno. Předivné! Předivné! volal jsem znovu. Vždyť napsáno jest o Kristu, že nazváno bude jméno Jeho: Předivný, Rádce, Bůh silný, Rek udatný, Otec věčnosti, Kníže pokoje.

Když vzrušení těchto dnů minulo a duch můj se opět uklidnil, pozoroval jsem jasně vývin svého vnitřního života a poznal jsem, jak Pán sám mne vedl k

tomu okamžiku. I když hlasitý jástot v mém nitru dozněl a nic se nezměnilo v mém duševním stavu, vždy jsem cítil od té doby: svoboden zažíval jsem dětinnou radost v Bohu a Jeho slovu, neochvějnost víry a hojnost křesťanské lásky, což jsem dřív, mohu říci, jen příležitostně zakoušel.

Za několik roků nato zemřela Finneyova milovaná žena. Již při smrti okoušela nebeskou slast. Nevzpíral se vůli Boží; bez reptání, ačkoli bolest jeho byla nezměrná, obstál Finney zmužile v této zkoušce. I bolest nad ztrátou odňal mu Pán. Jednoho dne byl na kolenou nesmírně potěšen, Pán mu dal jasně poznat, že smrt je pro jeho ženu jen zisk a když ji pro Pána tak miloval, jak se může radovati z toho, že jest u Něho!

Tento vnitřní převrat a pokrok měl na Finneyova kázání mocný vliv. Mohl zcela novým způsobem svědčiti o plnosti spasení, připravené pro všechny, kteří je z Jeho ruky chtějí přijmouti. Mnozí pokročilejší posluchači měli z toho veliké požehnání, ale většině to zůstalo nepochopitelným. Jenom někteří dospěli k poznání, že Ježíšovu osvobozující milost lze v životě plně uplatnit a prožít. Tak se musel Finney přizpůsobiti v kázání většině, chtěl-li býti všeobecně pochopen.

V roce 1834 se oženil Finney po druhé, takže jeho dívky dostaly opět matku. Bylo mu tehdy 56 roků. Vedle své činnosti v Oberlinu evangelisoval Finney na různých místech s velikým požehnáním. Do této doby po jeho druhém sňatku spadá cesta do Anglie, kde navštívil Houghton, Birmingham a Londýn v letech 1851. Zde konal shromáždění podobného rázu, jako později jeho veliký žák Moody.

S velikým požehnáním jak v cizině, tak při svém návratu domů pokračoval vedle svých přednášek v evangelisační práci v Hartfordu, Syrakusách, Western ; roku 1854 vznikla mocná probuzení v Rochestru a roku 1856 v Bostonu. I jeho druhá návštěva Anglie a Skotska byla velice požehnaná. Vedle evangelisačních shromáždění konaly se požehnané modlitební schůze, kde k tomu byla půda připravena. V srpnu roku 1860 nastoupil Finney zpáteční cestu do své otčiny.

Finneyovy poslední dny a odchod.

Teologická škola v Oberlinu se pro mnohé těžkosti a boje od doby svého založení hodně změnila. Nyní byl ústav opatřen bohatě nadacemi a vědeckými pomůckami. — Počet studentů velice stoupl. V Oberlinu vznikly různé spolky a četné studentstvo tvořilo kroužky mezi sebou. Nastával čilý život, ale ujímalo se světáctví. To přimělo Finneye při návratu z ciziny, kde trávil půl druhého roku, aby začal opět pracovat na novém duchovním oživení. Ačkoli byl již starcem, kázal dvakrát za neděli a kromě toho měl zvláštní shromáždění pro probuzené. Mimo to zavedl každodenní modlitební hodinu, která se konala v kostele. Mocné probuzení korunovalo jeho opravdové úsilí. Avšak uprostřed této požehnané práce zachvátilo ho zimniční mrazení; stalo se to po jednom z nejpožehnanějších shromáždění. Tři měsíce musel trávit v posteli. Tím ovšem povolila započatá práce. Když se však koncem příštího léta mohl dáti zase do práce, ožilo hnutí mezi studenty znovu. Neobrácení lidé, jak mezi studenty, tak mezi obyvatelstvem, nebyli soustavnému působení přízniví. Tím více těšilo staříckého učitele, když viděl, jak hnutí nabývá půdy a jak i část studentů bere podíl na práci. Věřící studenti měli obzvláště požehnaný vliv na

obrácení svých kolegů. Zřídili mezi sebou zvláštní modlitebné kroužky vedle modlitebné hodiny, která byla pro všechny mladé lidi v obci. Na tom spočívalo zvláštní požehnání.

Ačkoliv se Finney blížil k sedmdesátce, byl zván ještě na mnohá místa, aby tam evangelizoval. Měl však mnoho práce doma a síly mu již vypovídaly; musel proto tato pozvání odmítati. Ale jedné prosbě, která přicházela k němu ze všech dílů Ameriky a Anglie a kterou mu kladli na srdce i ostatní profesoři v Oberlinu, nemohl po delším váhání odolati — totiž, aby sepsal svůj životopis. Vymínil si však, že smí býti uveřejněn až po jeho smrti.

Roku 1867 jako 75 letý stařec se dal do práce. Bylá mu v tom nápomocna jeho bohatá korespondence. V ostatním byl odkázán na svou paměť, která ještě byla obdivuhodná a živá.

V předmluvě napsal: „Cítím samozřejmě odpor k tomu, abych mluvil tak mnoho o sobě, ač jsem k tomu nucen, mám-li se pokusit podat pravdivé líčení všech probuzení. Ale nechť si čtenář uvědomí, že nemíním popisovati vlastní život, a nebudu zacházeti do událostí svého soukromého života více, nežli je potřebí k porozumění velikého hnutí v církvi a mého postavení k němu.

V lednu 1868 byl Finney s životopisem hotov a uložil jej ke svým papírům. Po jeho smrti roku 1876 byla kniha vydána oberlinskou fakultou. Finney mohl až do roku 1872, to jest do svého 80 roku, zastávati úkol profesora teologie a faráře tamější církve. Pomáhal mu sice ještě jeden kazatel, ale Finney kázal přece aspoň jednou v neděli. Již delší dobu zaměnil místo profesora systematické teologie za místo profesora praktické teologie. Rok po roku přednášel o duchovní správě, o křesťanských zkušenostech a o pěstování probuzení.

Roku 1872 byl konečně nucen vzdáti se svého místa co farář; nedostávalo se mu již sil. Občas ještě kázával, dokonce ještě poslední měsíc dvakrát. Poslední kurs přednášek skončil asi 14 dní před svou smrtí v červenci roku 1875.

Jeho stáří popsali jeho kolegové z teologické školy následovně: „Přes nekonečnou namáhavou práci jeho dlouhého veřejného života zdálo se, že ho břímě let málo tlačí. Stál ještě zpřímá jako jinoch a do poslední chvíle zachoval sílu ducha. Jeho život neukazoval nikdy krásnějšího ovoce zbožnosti jako v posledních letech a měsících. Ve veřejném působení mohl v poslední době už jen zřídka pokračovati, ale všichni jsme pociťovali tichou moc jeho přítomnosti. Byla trvalým požehnáním v našem vzájemném styku a obecenství. Krátce před odchodem navštívil ho jeden z jeho kolegů. „Až zemru“, oslovil Finney přítele, „nehledejte mne mezi mrtvými. Odcházím tam, kde budu živější, nežli vy zde dole.“

Poslední den jeho života byla neděle, kterou slavil v tichém kruhu rodinném. Před západem slunce, když započalo večerní shromáždění, vyšel si na chvíli ven, podepřen o rámě své choti. Na několik okamžiků sedl si pod kostelní okna, aby naslouchal zpěvu. Když se vrátil domů, naříkal si na bolesti srdce. Ulehl na lůžko. Jeho choť seděla vedle něho. Půl hodiny před smrtí pravil: „Víš, drahá, že to dlouho trvalo, než jsem poznal, co ze mne Pán chce učiniti.

Dlouho, dlouho jsem stál, zaháleje.

Jeho choť odvětila, že to byly cesty Boží, kterými byl tak obzvláště veden, a připomněla mu dlouhou dobu jeho požehnaného působení, velkého to daru Boží milosti. Usmál se tiše a šťastně a prohodil: „A já jsem se Mu nestal nevěrným, že ne?“ To byla jeho poslední slova.

Když nadešlo jitro prvního dne po neděli, tiše usnul. Bylo to 16. dubna 1876 — v měsíci jeho 83. narozenin.

„Já jsem se mu nestal nevěrným! - tato poslední slova umírajícího jsou svědectvím věrného vyznavače Ježíše Krista, jehož život, působení a utrpení vyzývá i nás k následování. Pán sám praví:

„Kdo vyzná mne před lidmi, toho vyznám i já před Otcem svým nebeským“.

2. Z JEHO PROSLOVŮ O PROBUZENÍCH.

Úvod

Probuzení předpokládá úpadek církve. Nebylo by potřebí prositi za probuzení, kdyby lidé byli hotovi poslouchati příkázání Božích. Ale oni nejsou k tomu naprosto nakloněni. Užívá tedy Bůh mocných vzrušení, aby přivedl lidi k poslušnosti. Lidé jsou tak nedbalí a tak mnoho věcí odvádí jejich mysl od náboženství a odporuje vlivu evangelia, že jest potřebí takového vzrušení, kde proud Boží moci stoupá tak vysoko, až odplaví všecky překážky, stavící se do cesty. Církev jest vystavena úpadku, takže musí přijíti nové probuzení, aby duchovní život byl znovu oživen. Jak často a dlouho se pokoušela církev přivést duchovní život do pravých kolejí a vyhýbala se probuzení! Mnozí se domnívají, že nejlepší pěstování náboženství jest stejnoměrná práce bez jakéhokoli vzrušení. Je to střízlivý náhled, ale zkušenost nedokazuje jeho pravdivost. Kdyby se církev dovedla udržet ve stavu bdělosti, byla by tato námitka oprávněna. Bylo by velice žádoucí, aby církev bděla a stála na stráži. Pak by kazatelé nemuseli se vysílití „a usoužití úsilím, aby zadrželi záplavu světských vlivů, působících na církev. Ale dnes politická a jiná světská vzrušení uspávají církev takovou měrou, že jedině náboženským vzrušením může se duchovnímu úpadku. To dosvědčí filosofie a dokazuje historický fakt. Tolik co úvod.

Čím probuzení není.

Probuzení bývalo dříve považováno za zázrak, zakročení Božské moci, s nímž lidé nemají co dělat a na jehož působení neměli o nic víc podílu, než na přivedení hromu, krupobití nebo zemětřesení. Lidé se domnívali, že probuzení přichází jako déšť, jednou v jednom městě a po druhé v druhém, a že kazatelé a sbory nemohou ničím přispěti k vyvolání probuzení, jako nemohou přivolati déšť na své město, když prší v městě sousedním. Probuzení není takovým zázrakem. Jest to výsledek správného upotřebením náležitých prostředků. Prostředky, jež se zalíbily Bohu, aby působily probuzení, mají samozřejmě za účel probuzení vyvolat. Jinak by jich Bůh byl nepoužil. Víme ovšem, že bez požehnání Božího prostředky lidské probuzení nevyvolají, právě tak jako zaseté zrno by bez něj nepřineslo užitku. V Bibli je slovo Boží přirovnáno k zrnům, kázání k rozsévání a výsledek je vzcházení a vzrůst obilí. Probuzení jest přirozeně také výsledek toho, že se použijí náležité prostředky, jako úroda je výsledkem rolníkovy práce.

Chtěl bych zdůrazniti tuto myšlenku, jelikož dlouho převládala domněnka, že vyvolávání probuzení jest něco velice podivného a že se neřídí pravidlem o příčinách a účinku. Žádné učení není pro církev nebezpečnější a nic není nesmyslnějšího nad toto tvrzení. Co by řekli rolníci, kdyby jim někdo kázal

podobné učení, že Bůh je svrchovaný vládce, že jim dá úrodu, jen kdy se Mu zlíbí, a že jednají nesprávně, když ořou, sejí, to že znamená bráti práci Pánu Bohu z rukou a zasahovati do Jeho svrchovanosti, zde že není žádného spojení mezi příčinou a účinkem? Kdyby tomu rolníci uvěřili, vyhladověl by svět brzy.

Právě takové výsledky má toto učení v církvi. Pokolení za pokolením šlo do pekla, zatím co církve snila a očekávala na Boha, že je spasí, i když nechá, prostředky k probuzení nepoužity. To byl ďáblův nejúspěšnější účinek k záhubě duší! Dlouho již se uplatňovala všeobecná omluva nedbalosti- pod zástěrkou svatosti a odevzdání se do vůle Boží! Očekávati na Boží čas v této věci znamená nečekati vůbec a to zůstávání zticha není odevzdání se do vůle Boží, ale je to projev lenosti a bezstarostnosti naší nevěry. Probuzení byla velice omezována nesprávným pojetím svrchovanosti Boží. Někteří lidé jsou velice pobouřeni každým přímým úsilím, jež má vyvolati probuzení, a volají: „Chcete způsobiti probuzení vlastní silou! Dejte si pozor, zasahujete do Boží svrchovanosti, raději se držte obvyklého způsobu a přenechte to Bohu, aby On dal probuzení, kdy sám to uzná nejprůhodnější! Bůh je vládce a od nás je to velice nesprávné, když se pokoušíme vyvolati probuzení právě proto, že si myslíme, že probuzení je potřebí.“ Právě takovéto kázání chce ďábel. A lidé nemohou konati ďáblovu dílo účinněji, než když budou hlásati Boží svrchovanost jako příčinu, pro kterou bychom neměli vynakládati úsilí o vyvolání probuzení.

Obyčejně se mělo zato, že probuzení přijde tak asi jednou za patnáct let, kdy se obrátí všichni, jež Pán Bůh chtěl spasit, načež církve musí čekat, až přijdou zase nové žně na řadu. Pomalu se doba ta krátila až na pět let; domnívali se, že snad asi za takovou dobu by mohlo přijít probuzení. Slyšel jsem vyprávěti o jednom kazateli, který měl takovou domněnku. V jeho sboru bylo probuzení. Následujícího roku bylo probuzení v sousedním městě a on tam odešel kázati po několik dní, až s dílem splynul. Vrátil se domů v sobotu a připravoval se na neděli. Jeho duši naplňovala úzkost. Přemýšlel o tom, jak mnoho osob jest v jeho sboru nesmířených s Bohem. Uvažoval: Tolik je jich dosud neobrácených; tolik jich ročně umírá; taková část neobrácených; přijde-li probuzení až za pět let, tolik dospělých členů rodin bude ztraceno. — Napsal si své výpočty a s krvácejícím srdcem nad strašným tím stavem uvedl je příštího dne v kázání. Jak jsem slyšel, neučinil tak v očekávání, že přijde probuzení; ale velice cítil se svým lidem a vylil mu své srdce; a toto kázání probudilo 40 duší; nastalo mocné probuzení, takže padla jeho teorie, že přichází probuzení jednou za pět let. —

Tak porážel Pán obyčejně teorie, že probuzení je divem.

Co jest probuzení.

Probuzení předpokládá, jak již řečeno, že církve jest v úpadku. Probuzení samo znamená návrat církve k oživení, kdy se hříšníci obracejí k Bohu.

Probuzení není možné bez poznání hříchů. Odpadlí věřící nemohou se jen probuditi a začít sloužiti Pánu dále bez hlubokého obvinění v srdci. Zdroje hřícha musí býti zničeny. V opravdovém probuzení jsou věřící vždy velice obviňováni. Vidí své hříchy v takovém světle, že často i dřívější jistota o jejich přijetí na milost je do základů otřesena.

Probuzení není tedy nic jiného, nežli obnovení poslušnosti vůči Bohu. Jest tomu právě tak jako v případě hříšnickově, když se po prvé má obrátiti. První krok jest opravdové pokání, zlomení srdce, sklonění se až do prachu před Bohem v opravdové pokoře a zanechání hříchů.

Víra dítek Božích se obnoví. Ve stavu nevěrnosti jsou slepí a lhostejní ke zkáze hříšníků. Jejich srdce jsou jako z mramoru. Pravdy slova Božího vidí jen jako ve snách. Připouštějí sice pravdivost slova Božího, ale jejich nedůvěra jim brání, aby jich použili prakticky pro časnost i pro věčnost. Jakmile však nastane u nich probuzení, přestane u věřících tento neurčitý stav dle slova: „Vidím lidi jako stromy“, ale uzří vše v jasném světle, jež obnoví v jejich srdcích lásku Boží. Tím budou přivedeni k horlivému získání jiných. Bude je rmoutiti, že druzí Boha nemilují, když oni se naučili tak vroucně Ho milovat. Budou naplněni neukojitelnou touhou po spáse všech. Budou horliti v úzkostlivém zápase za obrácení svých přátel, příbuzných i nepřátel. Nejenže je budou vybízeti, aby se odevzdali Pánu, ale na perutích víry je budou přednášeti Pánu a s mnohými slzami a s pláčem budou jim vyprošovati milost.

Probuzení zlomí moc, kterou provozoval nad věřícími svět a hřích. Přesadí je do příznivé polohy, že se vznesou znovu k nebi, ucítí nebeské ovzduší a roztouží se po úzkém spojení s Bohem.

Když se církev probudí a obnoví, následuje pak obrácení hříšníků, často těch nejbez nadějnějších ubožáků, nevěstek, opilců nebo nevěrců.

Činitelé při probuzení.

Při obrácení působí obyčejně tři činitelé a jeden nástroj. Činitelé jsou: Bůh, někdo, kdo hříšníku na pravdu ukázal, a hříšník sám. Nástrojem jest pravda. V každém případě opravdového obrácení působí alespoň dva činitelé: Bůh a hříšník.

Bůh řídí vše tak, že přivede hříšníka ve styk s pravdou. Jest často zajímavý postup událostí, jichž Bůh používá, a jak někdy všecko spoluúčinkuje, aby probuzení bylo umožněno.

Obzvláštní působení Boží děje se skrze Ducha svatého; má volný přístup k mysli člověka a dopodrobna zná celou historii a stav každého jednotlivce. Pod vlivem Ducha svatého proniká slovo Boží duši jako oheň. I nejpyšnější člověk klesá poražen pod tou tíží do prachu.

Hříšník musí pravdy uposlechnouti. Jest nemožno, aby se obrátil bez poslušnosti. Aby se tak stalo, působí se na něho ze strany Boží a lidí.

Lidé působí na své spoludruhy nejen slovy, ale i pohledy, slzami i svým každodenním životem.

Obraz Ježíšův zračí se v jednáni, pohledu, soucitů věřící ženy a jest neobrácenému muži ustavičným kázáním.

Lidé jsou zvyklí čísti ve tváři svých bližních. Hříšník čte často stav věřícího v jeho očích, pozná, naplňuje-li je lhostejnost nebo starost o světské záležitosti, pozná však též, je-li věřící naplněn Duchem svatým, a často jest ku poznání hříchů přiveden pouhým pohledem ve tvář dítěte Božího.

1) Kdosi navštívil jednu továrnu, aby si ji prohlédl. Pohled jeho byl vážný, bylí to věřící muž. Dělníci tam zaměstnaní věděli, kdo jest. Jedna dívka pohlédla naň při práci a se smíchem řekla cosi pošetilého své družce. Boží

muž se zastavil a smutně se na ni podíval. Dívce se přetrhla nit a v rozechvění nebyla s to ji navázat. Pohlédla do okna, aby se vzpamatovala, a znovu to zkoušela. Opět a opět namáhala se ovládnouti, až konečně musela usednouti, přemožena dojmy. Věřící muž přistoupil a mluvil s ní. Dívka projevila brzy hluboké poznání hříchu. Vliv této změny se rozšířil vkrátku po továrně a v několika hodinách skoro každý ze zaměstnaných byl obviňován od Ducha svatého. To šlo tak daleko, že majitel, ačkoliv světský muž, rozkázal zastavit práci, aby se mohla konati modlitebná hodina, že prý obrácení těch lidí je důležitější nežli pokračování v práci. A v několika dnech se obrátil i majitel a většina dělníků. Vážný, útrpný pohled onoho muže přemohl lehkomyšlnost dívky a obvinil ji. — Dala tedy k celému probuzení podnět tak malá událost.

Jsou-li věřící opravdu prodchnuti Duchem svatým, bude se to cítit všude, kamkoli půjdou; jsou-li však studení a bezstarostní, zničí každý hlubší dojem i v probuzených hříšnicích.

Jedna dívka byla velice znepokojena, ale druhého dne k svému zármutku jsem shledal, že všechny dojmy jsou pryč. Na mou otázku, co dělala, řekla mi, že strávila odpoledne v rodině, jež se měla za věřící, a že nemyslela, jak jí to uškodí. Lidé ti musili si pak vzít tuto ztracenou duši na svědomí.

Povím příklad o spolupůsobení zmíněných tří činitelů a nástroje: Hluboce zamyšlený muž kráčí k břehu Niagarského vodopádu, aniž by si toho byl vědom. Blíží se stále více. Již zvedá nohu, aby učinil poslední krok, jenž by byl pro něho jistou záhubou. V tom děsném okamžiku zvoláš mocným hlasem: „Stůj!“ Slovo vnikne v jeho sluch a vytrhne ho ze zadumání; okamžitě

Událost je vzata ze zkušenosti Finneye samého. V městě tom bylo probuzení a většina dívek byla minulého večera přítomna shromáždění a znepokojena. Stačilo tedy jen slovo, když Finney továrnu navštívil, aby byly přivedeny k okamžitému rozhodnutí. Dle statistiky obrátilo se v tom hnutí na 3.000 lidí.

odstoupí, bled, zděšen a třesa se na celém těle odvrátí se od zhoubné propasti. Potácí se leknutím, až málem klesá do mdlob. Jdeš za ním; vzrušení, jež se jeví v jeho tváři, přivolává k němu celý houf lidí. Přiblížíš se. Zachráněný ukáže na tebe prstem a praví: „Tento muž mi zachránil život“. Zde připisuje zachránění tobě a má pravdu. Na další vyptávání odpovídá: „Stůj! Jak mocně zní to slovo v mých uších! Stalo se pro mne slovem života!“ Připisuje své zachránění slovu, jež ho vytrhlo z myšlení a přivedlo k zastavení. Za chvíli praví: „Kdybych se byl vtom okamžiku neobrátil, byl bych se stal obětí smrti.“ Zde mluví o zastavení a vrácení se jako o svém vlastním činu a jistě plným právem. Hned nato však slyšíš ho dodat: „Ach, jak veliká jest milost Boží! Kdyby to byl Bůh nezpůsobil, byl bych ztracen!“ —

Bůh skrze své služebníky přivolává hříšníku: „Stůj!“ a na něm je, aby se zastavil a obrátil.

Nezačal jsem tyto proslovy o probuzeních proto, abych vybudoval nějakou vlastní teorii o tomto předmětu. Nechtěl bych ztráceti čas a sílu jen proto, abych někoho poučil nebo ukojil jeho zvědavost a dal snad lidem látku, aby měli o čem povídat. Nemám v úmyslu kázati jen proto, abyste mohli nakonec říci: „Ted rozumíme o probuzení všemu, a přitom abyste nedělali nic.“

Chcete poslechnouti naučení ze slova Božího a uvést je v život? Chcete je přenést na své rodiny, známé sousedy i své město? Anebo chcete trávit čas poučováním se o probuzeních, a nic nekonat v jejich prospěch? Chtěl bych, abyste hned, jakmile se něco o tomto předmětu naučíte, to uplatnili v životě,

dali se do práce a přemýšleli, nemůžete-li zde působiti k probuzení mezi hříšníky. Nechcete-li tak činiti, chtěl bych, abyste mi to řekli hned z počátku, abych tu své síly nadarmo nemrhal. Měli byste se nyní rozhodnout, chcete-li tak činiti nebo ne. Víte, že vybízíme hříšníky, aby se okamžitě rozhodli, chtějí-li uposlechnouti pozvání i evangelia, a právě tak jako nejsme splnomocnění dáti hříšníkům čas k libovolnému rozmyšlení, chtějí-li Boha uposlechnout, nemáme práva tak činiti s vámi. Vybízím vás, abyste teď uzavřeli s Bohem smlouvu, že budete ihned konati svou povinnost, jakmile ji poznáte, a že se budete modliti za vylití Ducha svatého na tuto církev a na toto město. .

KDY JE ZAPOTŘEBÍ PROBUZENÍ?

Když se nedostává bratrské lásky a důvěry mezi věřícími, pak se jeví potřeba probuzení. Když věřící upadli do stavu vlažnosti a lhostejnosti, když nemají vzájemné lásky a důvěry. Bůh miluje všechny lidi, ale ta zvláštní láska se zaslíbením platí jen těm, kteří žijí posvěcené. Věřící mohou se milovati touto láskou podle toho, jak dalece vyrostli v posvěcení. Křesťanská láska může býti jen tam, kde na věřících je obraz Kristův vskutku viditelný. Mamo je vybízeti křesťany, aby se vespolek milovali, mají-li se duchovně špatně. Jeden na druhém nevidí ničeho, co by vzbuzovalo tuto lásku.

Když jsou mezi věřícími roztržky, závist, zlé řeči, když kritisování a sporné otázky nabývají půdy, pak je velice třeba probuzení. Tyto řeči svědčí o tom, že zašli daleko od Pána a že je na čase, aby mysleli vážně na probuzení. Když se začne vzmáhat v církvi světáctví, když se věřící přirovnávají světu v oděvu, ve společenském životě, v zábavách, v četbě atd., svědčí to o tom, že se vzdálili od Boha a že je velice třeba probuzení.

Když členové církve upadají do hanebných hříchů, což dává pohoršení a příležitost nepřátelům k posměchu a k zlehčení křesťanství — pak musí věřící volati k Bohu a probuzení.

Když hříšníci jsou bezstarostní a slepě běží záhubě vstříc, jest na čase, aby se dítky Boží vzpamatovaly. Probuditi se jest zrovna tak jejich povinností, jako jest povinností hasiče, aby se probudil a hasil, když propukne v noci požár. Církev by měla hasiti pekelný oheň, jenž plápolá mezi hříšníky. Spáti dále — co byste si pomysleli o takových hasičích, kteří by spali a nechali celé město vyhořeti? A přece jejich vina nedala by se porovnat s vinou věřících, kteří klidně spí, zatím co hříšníci kolem nich upadají bezradně do zhoubných plamenů.

V takových dobách probuzení jest nezbytno, aby se zadržel soud Boží nad církví. Věřící zasluhují většího trestání za to, že se neprobudili, nežli hříšníci, že se neobráť, a neprobudí-li se, mohou býti ujištěni, že je Bůh navštíví soudem. Jak často navštívil Bůh lid Izraelský soudem, nečinil-li pokání a neuposlechl, neprobudil-li se na volání Jeho proroků! Jak často vidíme církev, ba i celé denominace pod zlořečenstvím, poněvadž se nechtěly probuditi a volati k Hospodinu: „Zdaliž Ty neobživíš nás tak, aby se lid Tvůj veselil v Tobě?“ Nic jiného nezachrání církev před zánikem, nežli probuzení. Upadající církev nemůže bez probuzení existovati. Bez probuzení neobráť se do roka ani tolik duší, co jich odpadne. A přibudou-li jednotlivci, většinou se dostanou do rukou špatně si stojících členů církve.

Není-li probuzení, pak neobrácení lidé poslouchají jen kázání a přivyknou mu, zatvrzují se více a více, takže by jim bylo lépe, kdyby nebyli vůbec slyšeli evangelium k svému odsouzení. Vaše děti a přátelé jdou vstříc hroznému věčnosti, nebude-li u vás probuzení, v němž by se obrátili. Lépe by jim bylo,

kdyby neměli svatyně, Bible, kázání, nežli aby žili a zemřeli tam, kde není probuzení. Evangelium jest vůní smrtelnou k smrti, nestalo-li se vůní života k životu.

Není jiné cesty k posvěcení církve, k vzrůstu v milosti, k přípravě pro nebe. Co znamená „růsti v milosti?“ Jest to poslouchati kázání a nabývati nových pojmů a představ o náboženství? Nic takového ! Křesťan, který nekoná nic více, stává se horším a horším, stále zatvrzelejším, a týden od týdne jest pro něho těžším, aby se probudil ke konání povinností.

Kdy můžeme očekávati, že probuzení přijde?

Když nám dává Bůh znáti, že probuzení je blízké. Tyto projevy jsou často tak jasné jako zjevení Jeho vůle, takže ti, kteří vyhlížejí a bedlivě pozorují okolnosti, mohou bez váhání tvrditi, že probuzení jest blízko a že Pán vyleje svého Ducha. To se děje různým způsobem: nastanou okolnosti a poměry, jež přejí probuzení, Pán požehnává při použití zvláštních prostředků, vyskytnou-li se vzrušující události, epidemie atd.

Dotýká-li se věřících bolestně bezbožnost hříšníků, pokořuje-li je a přivádí do úzkosti, pak můžeme čekat probuzení. Někdy se věřící zdají býti zcela lhostejnými k obklopujícímu je zlu, a mluví-li o něm, činí tak chladně, bezcitně, jako by pochybovali o možnosti nápravy; dovedou hubovati na hříšníky — ale necítí s nimi ve svém nitru soustrast, jakou měl Syn Boží. Někdy však jednání zlých lidí nutí věřící na kolena a jsou tak zdrceni a naplněni takovou bolestí a soucitem, že místo vytýkání jim viny dovedou ve dne v noci plakati a úpěnlivě se za ně modliti. Pak je možno očekávati probuzení. Vlastně jest to již začátek probuzení. Někdy se bezbožní postaví proti náboženství. Přivede-li to věřící na kolena k usilovným modlitbám „s křikem velikým a slzami“, jak čteme o Pánu, pak můžeme být ujištěni o tom, že bude následovati probuzení. Rozšíření zla není ještě důkazem toho, že probuzení nepřijde. Naopak, tu nastává často právě Boží čas k probuzení. Nežřídka jsou to první známky probuzení, začne-li ďábel zuřit. Často přichází probuzení za největší bezbožností. A kdyby celé peklo vřelo a vysoptilo tolik dáblů, kolik je kamenů na vydlážděné ulici, nutí-li to jen věřící k modlitbám — pak nemůže ani peklo zabrániti probuzení. Probuzení můžeme očekávati, modlí-li se věřící úpěnlivě za probuzení, je-li totiž celá jejich mysl na tento předmět soustředěna. Někdy se věřící nemodlívali určitě za probuzení, třebaže mohou býti horlivými v modlitbách; jejich mysl je upoutána na něco jiného, prosí za jiné věci, za obrácení pohanů a pod., ale ne za probuzení ve svém středu. Proniká-li je však vědomí o nutnosti probuzení, prosí o to; a bojí se o své vlastní rodiny a sousedy a modlí se za ně úpěnlivě.

V čem záleží Duch modlitby? Jsou to mnohé a horlivé modlitby? Nikoli! Modlitba jest stav neustálé touhy a úzkosti o spasení hříšníků. Jest to něco, co člověka tíží až k zemi. Jest to předmětem jeho myšlení ustavičně, přemýšlí o tom ve dne, sní o tom v noci. To znamená doslovně „modliti se bez přestání.“ Ze srdce věřícího vycházejí modlitby jako proudy: „Ó Pane, dej probuzení!“ Tyto city bývají někdy velice hluboké; znám muže silných nervů, vznešeného charakteru, kteří byli nadobro zdrceni pod touto tíží a bolestí nad stavem hříšníků. To není v žádném smyslu nadšení. Jest to právě to, co cítil

Pavel, když pravil: „Synáčkové moji, kteréž opět rodím;“ mínil tím „pracováním ku porodu“ zápasy a úzkosti duše, jimiž procházejí věřící, chtějí-li uchvátiti zvláštní požehnání a nechťi upustiti, dokud ho nedosáhnou. Neříkám, že jest to vlastní Duch modlitby vůbec, aby šla úzkost vždy do takových rozměrů. Ale tato hluboká, ustavičná, opravdová touha po spáse hříšníků jest to, v čem záleží Duch modlitby za probuzení.

Je-li takovýto stav v církvi, nebyl-li zahrán Duch svatý hříchem, musí nastat nepochybně obživení věřících a probuzení hříšníků. Jeden duchovní vyprávěl mi o hnutí v jeho církvi, jež započalo u jedné, vroucně Pánu oddané ženy. Zmocnila se jí úzkost o hříšníky a začala se za ně modliti. Čím více se modlila, tím více její úzkost vzrůstala; až přišla a řekla to svému kazateli a prosila ho, aby ohlásil shromáždění pro znepokojené duše. Kazatel ji odmítl, neboť necítil toho potřebu. Následujícího týdne přišla znovu s toutéž prosbou. Věděla, že jsou tam takové duše, a cítila, že Pán chce vylíti svého Ducha. Kazatel ji znovu odmítl. Konečně pravila: „Musím umřít, neohlásíte-li to shromáždění, neboť zde má jistě nastati probuzení“. Následující neděle ohlásil kazatel shromáždění na jeden večer pro ty, kteří by si přáli s ním mluvit o spáse své duše. Nevěděl ani o jednom, ale když přišel do sálu, našel ke svému udivení veliký počet roztoužených, znepokojených duší. — Což tedy nemyslíte, že ona žena věděla o tom, že přijde probuzení? Jmenujte to jak chcete, zjevením nebo něčím jiným, já pravím, že to byl Duch svatý, jenž pověděl této modlicí se ženě, že tam nastane probuzení. Věděla, že Pán byl v jejím srdci, a tak je naplnil, že to nemohla déle vydržeti.

Někdy jsou kazatelé v takové úzkosti o své sbory, že se jim zdá, že by nemohli déle žít, nepřijde-li probuzení. Někdy starší a diákoní nebo někteří z členů, ať muži nebo ženy, jsou naplněni Duchem modlitby za probuzení, takže setrvávají, až „přemohou“, a Pán vyleje Ducha svého. První paprsek sluneční, jenž pronikl temnotu, halící r. 1825 církve oneidské, vznikl u jedné ženy slabého zdraví, která nebyla vůbec nikdy svědkem mocného probuzení. Duše její byla v úzkosti o hříšníky. Trápila se nad svým krajem. Téměř si ani neuvědomila, co ji tíží, ale vytrvala na modlitbách, až se zdálo, že to porazí její slabé zdraví. Konečně plná radosti zvolala: „Pán přišel! Pán přišel! Není o tom žádné pochyby, dílo započalo a zachvátí celou krajinu“. A vskutku se práce otevřela. Celá její rodina se obrátila a probuzení se šířilo po celém okolí. — Nuže, mohli byste si myslet, že tato žena byla podvedena? Jistěže ne! Zápasila s Bohem a byla si vědoma toho, že přemohla.

Obyčejně jest jen málo takových v církvi, kteří vědí něco o tomto Duchu modlitby, jenž přemáhá. Divil jsem se často dlouhým zprávám o probuzeních, tak jako by hnutí bylo přišlo samo od sebe beze všeho podnětu, aniž by někdo věděl, jak a proč. Někdy jsem zkoumal takové případy, kdy nikdo o ničem nevěděl, až z čista jasna jedné neděle nebo v modlitebné hodině věděli všichni, že Pán přišel, a divili se divným cestám Božím, že jim tak znenadání seslal probuzení bez jakékoliv přípravy. Dejte si pozor! Jděte a přepejte se mezi těmi snad nepovšimnutými členy a vždycky se přesvědčíte, že se někdo modlil za probuzení a očekával ho, nějaký muž neb žena bolestili a zápasili o spásu hříšníků tak dlouho, až požehnání přišlo. Může to překvapiti kazatele i celý sbor ve spánku, že se všichni pojednou probudí a mnou si oči, ohlížejíce se s údivem na všechny strany, kde se celé to vzrušení vzalo. Ač o tom ví málo kdo, můžete býti ujištěni, že tam byl někdo na stráž, neustále na modlitbách, až požehnání přišlo. Zpravidla se šíří probuzení podle toho, jak

mnoho jest těch, kteří mají Ducha modlitby.

Jiné znamení, že můžeme očekávat probuzení, jest, když všechna pozornost kazatelova jest obrácena k tomuto předmětu a když jeho kázání a všechno úsilí směřuje k obrácení hříšníků. Nikdy se nedočkáme probuzení, pokud nebude někdo za tím účelem pracovat. Ale je-li pozornost kazatelova obrácena na stav rodin v jeho sboru a je-li srdce jeho naplněno a procítěno potřebou probuzení a on vynaloží všechno na jeho dosažení, pak můžete očekávat probuzení. Jak jsem již řekl, je to tak jako když rolník pilně oře, seje a očekává úrodu. Věřím, že úspěch jest zde ještě jistější. Zde se vyskytuje méně případů „neúrody“, méně výjimek v duchovních věcech, nežli v přírodě. Jako při rolníkově práci působí zhoubně jisté vlivy přírodní, tak při práci kazatelově mohou se vyskytnouti věci, jež budou působiti k tomu, aby rozptýlily pozornost posluchačů a zničily každé úsilí, ale zřídka kdy jsem viděl, že by bylo bez výsledku úsilí někoho, kdo to bral se zaslíbením Božím doopravdy a pracoval k probuzení dle návodu slova Božího. Věřím, že jest možno dáti se za tímto účelem do práce a očekávat probuzení s takovou jistotou, s jakou zasévá rolník zrno, aby mu přineslo úrodu. Viděl jsem často takové pokusy, jež se zdařily za okolností nejnepříznivějších.

Probuzení v Rochestru započalo za tak nepříznivých okolností, že si není možno horších představit. Zdálo se, jakoby satan byl snesl v cestu všechny možné překážky. Tři tamější církve byly v rozporu. Jedna neměla vůbec kazatele; druhá, byla rozdělena a chtěla svého kazatele propustit. Jakmile se dílo započalo, jednou z prvních překážek bylo, že velký kamenný kostel hrozil sesutím, ohromný trám spadl a prolomil strop, což způsobilo takovou paniku, že vyskakovali lidé i okny z kostela. Jedna z církví šla dále po svém a propustila kazatele, právě když bylo hnutí již v proudu. Udalo se mnoho jiných nepříjemností, takže se zdálo, že si dábel pevně umínil odvrátiti pozornost obecnstva od otázky duchovní. Ale vyskytlo se několik obzvláštních případů Ducha modlitby, jež nás ujišťovaly, že Bůh jest přítomen, a tak jsme v práci pokračovali. Čím více satan odporoval, tím se více rozmáhal Duch Boží, až vlna spasení zachvátila celé místo. (Dr. L. Beecher praví o tom „Bylo to největší probuzení, jež svět kdy viděl, za tak krátký čas. Sto tisíc duší se připojilo k církvím. Není tomu nic rovného v církevní historii.)

Probuzení můžeme očekávat, jsou-li věřící hotovi vyznávat své hříchy. Jindy vyznávají jen tak formálně, jako by to nebrali doopravdy. Mohou tak činit s jistou výmluvností, nic však to neznamena, ale nastalo-li opravdové zlomení a oni vylejí svá srdce před Bohem v pokorném vyznávání hříchů, otevrou se průchody nebeské a spása zachvátí celé místo.

Probuzení jest možno očekávat, jsou-li věřící hotovi přinášeti oběti, jež vyžaduje udržení probuzení. Musí být hotovi přinést v oběť své city, svou práci, svůj čas, mají-li podpořiti dílo. Musejí býti hotovi přijmouti probuzení, ať to vyžaduje jakoukoliv oběť - ne, aby řekli: „Chci se zúčastniti tolika a tolika shromáždění a více žádných“. Anebo: „Chceme míti probuzení, nebude-li to překážkou, našemu obchodu nebo nezmenší-li to naše důchody. „Pravím vám: Takoví lidé se nedočkají nikdy probuzení; přijde teprve, až budou hotoví obětovati vše, co Bůh od nich žádá. Věřící obchodníci musí býti ochotni uzavřítí své sklady třeba na šest měsíců, vyžaduje-li toho pokračování v probuzení. Nepravím, že jest to jejich povinností. Ale když by toho bylo třeba, byla by to jejich povinnost a měli by býti ochotni tak učiniti. Měli by tak učiniti navázvu Boží, neboť On jim může snadno spáliti jejich sklady, neuposlechnou-li.

Vskutku nelitoval bych, kdybych viděl zde v Novém Yorku takové probuzení, které by přimělo obchodníky k tomu, aby zavřeli své sklady až do jara a řekli: „Již jsme prodali dosti zboží“ —a věnovali by všechn svůj čas k přivádění hříšníků ke Kristu.

Kazatelé musí k tomu dát ochotně své síly bez ohledu na své zdraví a život. Nesmějí se báti, že urazí zatvrzelé hříšníky otevřeným a věrným kázáním a že by snad urazili i mnohé členy, kteří se nechť práce zúčastniti. Musí býti rozhodnutí cele pro probuzení, ať to přinese cokoliv; musí pokračovati v díle, kdyby měli ztratit i všecku lásku neobrácených a chladných údů v církvi. Služebník Boží musí býti připraven i na to, když by to byla vůle Boží, že bude i vyhnán z úřadu. Musí jíti rozhodně vpřed a přenechat vše ostatní Pánu.

Znal jsem duchovního, jemuž v době probuzení pomáhal mladý muž. Tento muž kázal čistou pravdu, a nevěřící ho neměli rádi. Někteří začali mluvit o tom, že milují kazatele a že si přejí, aby on kázal. Činili to tak dlouho, až kazatel mladému evangelistovi řekl: „Jistý člen církve, který tolik a tolik přispívá, řekl to a to. Pan A. to též řekl, i pan B., a myslí, budete-li déle kázati, že se nám rozejde celý sbor; proto myslím, že bude lépe, přestanete-li kázati“. Mladý muž tedy odešel, ale Duch svatý se okamžitě vzdálil a probuzení zaniklo.

Probuzení můžeme očekávati, jsou-li kazatel i členové zajedno v tom, aby Pán způsobil probuzení skrze nástroje, jež on sám k tomu za nejlepší uzná. Někdy by kazatelé probuzení nechtěli, nemohou-li míti jeho vedení sami v ruce. Chtějí předpisovati Bohu, co a koho má požehnat a které lidi do popředí postavit. Nechtí míti žádné novoty. Nesnesou nový způsob kázání, ani laiky, kteří káží. Mluví mnoho o Boží svrchovanosti a o tom, že On sám dá probuzení svým vlastním způsobem a v svůj nejlepší čas. Ale pak by chtěli, aby to učinil zcela podle jejich předpisu, sice s tím nechť mít nic společného. Takoví lidé budou spáti tak dlouho, až budou probuzeni posledním zatroubením, nenechají-li Pána působiti Jeho vlastním způsobem.

Správně řečeno: ukazují-li se zmíněné věci, probuzení v jistém slova smyslu již nastalo. Probuzení by se vlastně mělo očekávati vždycky, jakmile se ukáže jeho potřeba. Cítíme-li potřebu probuzení, jest naší povinností, abychom se probudili. A je-li to naší povinností, pak jest to též v naší možnosti, a měli bychom se o to vzíti, abychom probuzení zažili; a držíce se zaslíbení Ježíšova, že bude s námi po všechny dny a všude, měli bychom pracovati k probuzení věřících a k obrácení hříšníků a nepochybovat o úspěchu. Budou-li se tedy tyto věci dít, nechť se věřící i kazatelé vzmuží, vědouce, že hnutí již začalo, a nechť je bedlivě sledují. Bratří, řekněte sami, potřebujete-li probuzení nebo ne, potřebujete-li ho ve své církvi, ve svém městě, budete-li je míti nebo nebudete. Starší sboru, muži, ženy, vy všichni, — co tomu říkáte? Potřebujete probuzení? Očekáváte ho? Jste oprávněni k tomu, abyste je očekávali? Nemusíte být o tom v žádných pochybnostech, neboť víte anebo můžete věděti, chcete-li a můžete-li očekávati probuzení. Poznali jste, proč nemáte probuzení. Je to jen proto, že ho nechcete, poněvadž o ně ani neprosíte, ani nejste o ně znepokojeni, ani jste na ně nevynaložili žádného úsilí. Táži se vašeho svědomí: Usilujete o to, aby bylo u vás způsobeno probuzení? Vy víte, bratří, jak je tomu u vás. Můžete povstati a říci, že jste usilovali o probuzení a byli jste zklamáni, že jste volali k Bohu: „Zdaliž nás neobživíš“ — a že Bůh tak nechce učiniti?

Přejete si probuzení? Chcete je míti? Kdyby se vás ted sám Bůh zeptal: „Chcete probuzení?“ odvážili byste se říci: „Ano“? Když by řekl: „Kdy to má začít?“ — odpověděli byste: „Pane, začni dnes, začni zde, začni v mém srdci

— t—e—d?" Odvážili byste se tak Bohu odpovědět, kdybyste uslyšeli dnes jeho hlas?

Jak napomáhati probuzení?

„Ořte sobě ouhor, poněvadž je čas k hledání Hospodina, až by přišel a dštil vám spravedlností.“

Ozeáš 10, 12.

Poněvadž byl národ Izraelský národem zemědělským, ilustruje mu slovo Boží spasitelné pravdy z jeho zaměstnání. Prorok Ozeáš mluví k němu jako k lidu odpadlému, vytýká mu jeho hříchy a hrozí soudem.

Mluvil jsem již o tom, co probuzení je a co není, o jeho důležitosti a kdy je smíme očekávat. Dnes chci promluvit o tom, jak probuzení napomáhati.

Probuzení má dvě stránky. Jedna se týká církve a druhá nevěřících. Dnes chci mluvit o probuzení vzhledem k církvi. Ouhor jest půda, která byla zpracována, ale teď leží ladem a potřebuje zorání, nežli se hodí na osetí. Srdce naše je často přirovnáváno v Bibli k půdě, do níž se zasévá símě slova Božího. Někdy je srdce tak ztvrdlé a suché, že není možno dočkati se vzrůstu a úrody, takže musí býti nejdříve po způsobu role zoráno a zkyprěno a tím připraveno k vydání užitku.

Chcete-li zorat ouhor svého srdce, musíte to vzítí doopravdy. To neznamená myslit na všecko možné a zabývat se všelijakými věcmi a pak očekávat, budete-li chodit do shromáždění, že se vaše city probudí. Dejte se do práce s upřímnou rozvahou a s rozumem, jako byste činili při každé jiné věci, jde-li vám o ni opravdově. Jest právě tak možné vyvolati city náboženské jako každé jiné. —

Bůh podrobil vaší kontrole stav vašeho srdce. Kdyby jednali lidé při pohybování nohou tak nelogicky, jako regulují své dojmy, nikdy by se do tohoto shromáždění nedostali.

Chcete-li zorati Lubor svého srdce, musíte začítí nejdříve s jeho pozorováním. Zkoušejte a poznejte stav svého srdce a uvidíte, je-lito sním v pořádku. Mnozí o této věcivůbec nepřemýšlejí, neví, jak má být srdce, nevědí, jak má být lid obřenebone, pokračují-li duchovně nebo jdou-li zpět, nesou-li ovoce nebo leží-li půda jejich ladem. Pusť ostatní věci stranou a dej se tuto do práce! Nespěchej příliš! Zkušuj své srdce důkladně a poznáš, kde jsi. Při sebezkušování patříme na svůj vlastní život, na své jednání, na svou minulost. Přehlédni svou minulost! Začni probírat své hříchy jeden po druhém. Nemíním tím jen nahlédnouti do minulosti a vidět, že byla plná hříchů, a pak jít k Bohu a učinit jakési všeobecné vyznání a prosit za odpuštění. Tak to nejde. Musíš se pozastaviti u každého hříchu. Neškodilo by vzítí si tužku a papír a zaznamenati si je, jak se ti namanou. Přehlédni je tak pečlivě jako obchodník své obchodní záznamy. A jakmile se ti zase něco nového vybaví, hned to k tomu připoj! Všeobecné vyznávání hříchů nic neznamená. Jeden po druhém byly páchány, at jsou tak stejně probírány.

Hleď na svou nevděčnost! Ani z polovice jsi neděkoval za Boží milost a dary. Klekni, vyznej to Pánu a pros za odpuštění! — Jak málo jsi Jej miloval! Kdyby tvá manželka dala ti jen půl srdce, usoužil by ses žárlivostí. — Jak jsi zanedbával Bibli! Jen si vzpomeň, kolikrát jsi nevěřil a neočekával vyslyšení modlitby! A jak jsi vůbec zanedbával modlitbu a shromáždění! — Jaký je tu

nedostatek lásky k duši tvého bližního! Nebylo ti líto toho lidu a nechal jsi jej spěti do záhuby.

A co činiš pro misii mezi pohany ? Snad se ani za ni nemodlíš a ve prospěch její ničeho jsi si dosud neodepřel. — Vyhýbáš se sebezapření. Mnozí jsou hotovi, učiniti všecko, ale nesmí je to nic stát. Nechtí trpěti pro Pána Ježíše, nedovedou si pro duchovní práci odepřiti pohodlí, přepych. Zapomínají, že sebezapření je podmínkou učenictví. Světská mysl: Jak jsi nahlížel na svůj majetek ? Považoval jsi jej za svůj, jako bys měl právo činiti s ním, co chceš ? Je-li tomu tak, připiš to také do seznamu! Miloval jsi peníze a bažil's po nich, abys je vynakládal na své požitky a hromadil ve svém domě? Hřešils a musíš činiti pokání.

Pýcha: Jak často stála tě více času úprava tvá zevnější, nežli příprava srdce, když jsi měl jíti do shromáždění!

Závist, odsuzování, pomlouvání, utrhaní, lež: Jen se rozpomeň na všechny případy, kdy jsi dal pravdě jiné zabarvení! Nedávej tomu pěkné názvy! Bůh tě obviňuje ze lži; uděláš dobře, obviníš-li i ty sám sebe. Jak nesčetné jsou případy nepravdy v tvém obchodě, rozmluvách, v jednáních a pohledech!

Jak pokrytecký jsi ve svých modlitbách a vyznávání! Vyznal jsi hříchy, jichž jsi nemínil opustiti?

Loupil jsi Boha. Jen uvaž, co času a příležitostí dal ti Bůh k zachraňování hynoucích, a tys to vše zanedbal, promrhal zahálkou, marným mluvením, zbytečným čítáním zábavných knih atd. Jak jsi zneužil svých schopností a promrhal peníze na marnosti a pod.!

Špatná nálada: Připiš do seznamu, kolikrát jsi špatně nakládal se svou ženou, služkou, sousedem. Shledáš-li, že jsi chybil, a můžeš-li se s tím člověkem sejít, vyznej mu to okamžitě a vyrovnej! Je-li vzdálen, vyřid' si to písemně! Zkrátil-li jsi koho, návrat mu to i s úroky! —

Dej se s tím se vším do důkladné práce! A začni hned! Průtahem věc jen zhoršíš. Vyznej Bohu, kde jsi zhřešil proti Němu; a kdes zhřešil proti lidem, vyznej lidem! Nemysli, že se toho zbavíš obcházením překážky. Odstraň ji z cesty! Při orání musíš odstranit každou překážku. Snad necháváš věci, které jsou v očích tvých nepatrné, a divíš se pak, že se nemáš duchovně tak dobře, jak bys si přál. Příčinou toho všeho je jen tvé přepychné srdce, kteréž skrývá něco, co Bůh žádá, abys vyznal a odstranil. Zorej a obrat půdu! Neuhybej překážkám, ale co nejhlouběji ved' svůj pluh uprostřed, aby se půda vyčistila a změkla a byla schopna přinést užitek „stý“!

Když jsi takto přeběhl svou minulost, a prohlédneš-li ji vážně ještě jednou, vybaví se ti celá řada ještě i jiných věcí, o nichž jsi již myslil, že ani na věčnosti už nepřijdou na povrch. Učiniš-li to takovýmto způsobem, můžeš si jediné učiniti představu o svých hříších a o jejich množství. Pak bys měl seznam ten ještě řádně zrevidovati, jako bys se chtěl připraviti k samému soudnému dni. A když tak učiniš, rozhodni se pro úplnou nápravu! Nebylo by nic platno, zkušovat sebe sama, nemíniš-li poznanou chybu napravit. Shledáš-li při této práci, že se v srdci tvém nevyjasnilo, najdeš někde příčinu, proč Duch svatý odešel. Nebyl jsi věrný a důkladný. Nečekej, že Bůh učiní zázrak s tebou, aby zoral půdu tvého srdce. K tomu jsou prostředky. Jen upoutej svou pozornost na své hříchy! Vždyť není možné, aby ses na ně zadíval dlouho a důkladně a nezažil při tom hlubokých dojmů. Zkušenost dokazuje užitek takové revise. Dej se hned do této práce usilovně s Biblií v ruce a neustaň dříve, dokud se nebudeš moci opravdově modliti! Duch svatý nemůže přebývat nikdy v tvém srdci, dokud

jsi neodkryl celé to tajemství nepravosti a nepředložil všechny své hříchy Bohu. Poslechněš-li a dáš-li své srdce do pořádku, obdržíš tolik Ducha modlitby, co jen budeš moci snést. Příčinou toho, že tolik křesťanů je bez Ducha modlitby, je to, že sebe opravdu ještě nezkušovali a srdcem se před Bohem nepokořili. Kázání vám nic neprospěje, pokud jsou srdce vaše tvrdá. Rolník by mohl právě tak rozsévati na skálu. Užítu by se nedočkal. Mnohá kázání bývají ztracena a kazatel by se mohl vysílit, aniž by posloužil, poněvadž posluchači nechtí si dát zorati ouhor srdce. Mnozí jsou jen zpolovice obrázení, a jejich náboženství jest spíše změna náhledů, než změna srdce. Věřící by se tím neměli spokojiti a očekávati probuzení, dokud to při nich samých není v pořádku. Nejdříve musí býti zorán jejich vlastní ouhor. Můžeš se také rozhorlit a ukázat účast, ale horlivost tvá nepotrvá dlouho a nebudeš mít vlivu na hříšníky, pokud tvé srdce není zlomeno a změkčeno.

Chceš tedy zorati ouhor srdce svého? Chceš se pustit cestou a setrvat, až budeš úplně probuzen? Pochybiš-li zde, neuposlechněš-li, nemůžeš dále se mnou pokračovat. Šel jsem tak daleko, jak vám bylo užitečné, a nyní zbývá poslechnout a zorat ouhor. Neprovedeš-li důkladně tuto práci, všechno ostatní, co budu mluvit, bude pro tebe bez užítu. Nezačneš-li hned, je zjevno, že necheš býti probuzen a žeš opustil svého kazatele, aby on si dobojoval boj sám. Tím však opouštíš Krista, odmítáš-li činit pokání a první skutky.

Opravdová modlitba

„Mnohoť může modlitba spravedlivého opravdová.“ Jak. 5, 16.

Jsou dva druhy prostředků, jimiž lze působiti k probuzení: pravda slova Božího a modlitba. Pravdou působíme na lidi, modlitbou pohneme Bohem. Když mluvím o pohnutí Bohem, nemíním, že by pod vlivem modlitby mysl Boží se změnila, ale v nás způsobí modlitba takovou změnu, že umožní Bohu, aby nám učinil to, co jinak nebylo možné. Činí-li hříšník pokání, dává Bohu příležitost, aby mu mohl odpustiti; Bůh byl vždycky hotov tak učiniti, ale jen za těch podmínek. Právě tak věřící vysílají opravdové modlitby a jejich duchovní stav umožňuje Bohu, aby je vyslyšel. Nikdy nebyl neochoten seslati jim požehnání, když zaujímali k Němu správné stanovisko a správně se modlili.

Modlitba jest jedním z hlavních článků v řetězu prostředků, působících k probuzení, právě tak, jako je jím pravda slova Božího. Mnozí užívali horlivé pravdy, aby přivedli lidi k obrázení, ale při tom zanedbávali modlitby. Kázali, mluvili, rozdávali s velikou horlivostí traktáty, a pak se divili, že mají tak malé výsledky. Zapomněli užívat druhého- prostředku: opravdové modlitby. Přehlédli, že pravda sama o sobě bez Ducha Božího nepůsobí a že Duch jest dán jako odpověď na modlitby. Nemají-li pracovníci Ducha modlitby (anebo nemá-li ho alespoň někdo jiný), pravda sama zatvrdí jen srdce nekajícího.

Jiní chybují opačně, ne že by kladli příliš veliký důraz na modlitbu, ale zapomínají, že ani modlitby bez užití pravdy nepomáhají. Hříšníci se neobráti přímým působením Ducha svatého, ale vlivem a mocí pravdy Boží.

Opravdová modlitba nezáleží jen ve zbožných přáních. Přání, třeba Bohu příjemná, nejsou ještě modlitby. Opravdová modlitba jest ta, která uchvátí hledané požehnání.

Taková modlitba musí mít předně určitý předmět. Mnozí se modlí ráno, v poledne atd., protože si tak zvykli. Prosí za to, co jim přijde právě na mysl, a když jsou hotovi, stěží by mohli říci, zač prosili. To není opravdová modlitba. Modlitebník musí mít na mysli určitý předmět. Nemůže se modlit opravdově za různé věci najednou. Mysl lidská není tak zřízena, aby byla mocně upoutána na mnoho věcí zároveň. Ve všech případech v Bibli, kde modlitbou bylo dosaženo hledaného požehnání, uvidíte, že modlitebník prosil za určitý předmět.

Opravdová modlitba musí být v souhlasu s vůlí Boží. Žádání věcí, přičicích se vůli Boží, znamená pokoušení Boha. Třemi způsoby zjevuje Bůh lidem svou vůli: 1.) skrze určitá, ve slově Božím obsažená zaslíbení a povzbuzení (jež je možno vztahovat na jednotlivé věci); 2.) řízením Prozřetelnosti; 3.) skrze svého Ducha. Když lid Boží neví, zač by měl prosit podle vůle Boží, jest jasně řečeno, že Duch svatý pomocen jest mdlobám naším a sám prosí za nás lkanými nevypravitelnými. (Řím. 8, 26.) Když ani slovo Boží, ani Prozřetelnost neumožní nám vnitřního rozhodnutí, pak rozkaz Páně „Naplnění buďte Duchem svatým!“ povede nás k modlitbám za věci, jež nám chce dáti. Při takové modlitbě musí být srdce úplně poddáno vůli Boží. Touto poddaností není míněna lhostejnost a netečnost, jež nechápe modlitby bratří, když zápasí tak, jako by nemohli být odmítnuti, ani všeobecná důvěra, že co Bůh činí, je dobré. Podrobit se Božímu rozkazu znamená poslechnout. Všimněme si Davidova případu: II. Sam. 12, 15-23. Pokud jeho nemocné dítě žilo, nevěděl David, jaká je vůle Boží, a proto se postil a modlil s myšlenkou: „Kdo ví? Můžeť se smilovati nade mnou Hospodin, aby živo bylo dítě.“ Více nevěděl, než snad to, že od jeho modliteb a zápasu bude záviset život jeho dítěte. Myslel, když se pokoří a bude prosit, že ho Pán snad této rány ušetří. Jakmile však se zjevila vůle Boží a dítě bylo mrtvé, spokojil se a poddal se jako svatý. Poddat se bez modlitby, pokud vůle Boží není známa, znamená pokoušet Boha. Možná, že právě na vysílání opravdové modlitby záleží obrat v nesnázi. Modlíte-li se s opravdovou usilovností a neodbytností za nekajícího přítele, může být zachráněn právě pro takovouto vaši modlitbu.

Opravdová modlitba za nějakou věc je provázena touhou, odpovídající síle a důležitosti věci, o kterou jde. Touhy Pána Ježíše po požehnání, za něž prosil, byly tak mocné a živé, že Ho přivedly až k smrtnému zápasu. (Getsemane.) Když touha po něčem je mocná, můžeme předvídati, že Duch Boží v nás rozněcuje tato přání a pudí nás k modlitbám, aby nám Bůh mohl dáti odpověď jako vyslyšení našich proseb. V takovém případě žádná nezbednost a přílišnost v modlitbě není nevhodná. Věřící smí se uchopit Páně ruky a jí nepustit. Pohlédněme na Jákoba, jak zvolal v zápasu: „Nepustím tě, leč mi požehnáš.“ (I. Mojž. 32, 26.) Urážela Boha jeho smělost? Nikoli. Obdržel to, zač prosil. Právě tak to bylo s Mojžíšem, když orodoval za svůj národ. Často se modlili věřící s takovou smělostí a nezbedností, že když se na to ohlíželi zpět, až se sami zalekli, jak mnoho se opovážili. Ale právě tyto modlitby přemohou a dosáhnou splnění.

Opravdová modlitba musí být vytrvalá. Lidé, kteří ztratili Ducha modlitby, nenabudou tak hned vytrvalosti v modlitbě. Jejich duchovní stav není v pořádku a nemohou soustřediti myšlenky tak, aby setrvali, až budou vyslyšeni. Kdyby si stáli tak dobře, že by dovedli setrvat až do vyslyšení, mohli by se modlit ihned opravdově a ne teprve po mnohonásobném modlení. Takto se musí znovu a znovu modlit, poněvadž jejich myšlenky se

snadno rozptylují a je od věci odvádějí.

Většina věřících dospěje k opravdové modlitbě dlouhým procesem. Jejich duch se stává postupně úzkostlivější o nějakou věc, takže i při práci budou vzdychat k Bohu. Vede se jim tak jako matce, jejíž dítě je nemocno; kudy chodí, vzdychá, jako by jí srdce mělo puknout. Vyjde-li z pokoje, její duch dlí u lůžka dítěte, a usne-li na chvíli, zdá se jí o něm, že snad již umírá. Celá její bytost jest zaujata nemocným dítětem. To jest obraz duševního stavu věřících, vysílajících opravdové, usilovné modlitby. Nemylte se! Není-li při vás usilovné touhy po požehnání, nevysíláte opravdovou modlitbu, která by něco vymohla. Nevěřím v opravdovou modlitbu bez zápasu. Když se modlil Pán Ježíš v Getsemane, byl v takovém zápase, že „učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve, tekoucí na zemi." (Luk. 22, 44.) Viděl jsem lidi, že se modlili tak, až byli celí zpoceni, ačkoliv to bylo v nejstudenějším zimním počasí. Znáám lidi, kteří se modlili celé hodiny, až byli bojem úplně vysílení. Ale takové modlitby přemohou.

Opravdové modlitby přemáhají překážky a jsou kamenem úrazu nepřátelům probuzení.

Neníto v církvi nic nového, vždycky se tak dělo v dobách mocných probuzení. Jest smutné, že jest třeba mluvit o tom, je-lito v pořádku, když má kdo úzkost o hynoucí duše. Lidé bývají nanejvýše rozrušeni, vidí-li druhé v hrozném nebezpečí — řekněme uhořením; — a mělo by se pohlížet jako na věc nerozumnou na to, když je někdo velice znepokojen pohledem na duše, vrhající se do daleko horší záhuby, do záhuby věčné? A konečně není pochyby o tom, že ti, kteří jsou naplněni více Duchem Božím, t. j. Duchem Lásky, dovedou také daleko více milovati a cítiti starost o své bližní, než ti, kteří tak činí jen z všeobecného citu lidskosti. Proč by to mělo být divné, že

ti, kteří jsou naplněni Duchem Kristovým, podobají se v lásce k hynoucím více Kristu, který byl hotov vypít za ně kalich Božího hněvu až na dno? O Něm čteme, že s křikem velikým a slzami ponížené prosby obětoval, jako by o záchranu duší pracoval. Izaiáš praví: „Z práce duše své uzří užitek". A jako Duch Kristův je Duchem lásky, tak je také Duchem církve Kristovy. A proto církev, která touží, aby se Kristus zrodil v duších lidských, jest zobrazena ve 12. kap. Zjev. jako „žena těhotná, křičící, pracující ku porodu a trápící se, aby porodila." Duch těch, kteří jsou v úzkosti o hynoucí duše, je tentýž, jakého vidíme při apoštolu Pavlovi, „který nepřestával dnem i nocí s pláčem napomínati" a jenž Římanům napsal: „Mám veliký zármutek a ustavičnou bolest v srdci mém. Nebo žádal bych já sám zavrženu býti od Krista místo bratří svých".

Takovéto usilovné modlitby byly ve všech velkých probuzeních, vyskytovaly se více méně v poměru k velikosti a hloubce díla. Dalo se tak ve velkých probuzeních skotských, kde bývali mnozí přemoženi, někteří až skoro umírali úzkostí. Jan Livingstone strávil před svým kázáním 21. června 1830 celou noc na modlitbě. Kolem 8. hodiny ráno, když byl sám v polích, v úzkosti a strachu počal utíkat, až přemožen mocí Ducha Božího, přinucen byl k návratu. Kázal tedy na slova textu Ezech. 36, 25. 26. Když mluvil asi půl druhé hodiny, začalo na lid pršet, Livingstone však pokračoval další hodinu, táže se, mají-li přístřeší před bouří hněvu Božího. V shromáždění tom se obrátilo pojednou asi 500 duší. Jako příklad, že jedno probuzení navazuje na druhé, je veliké shromáždění 23. července 1839 v Kilsyth, v rodišti to Livingstonově, kde W. Chalmers Burns kázal na text Žalmu 110, 3. Vyprávěl o zmíněném

Livingstonovu kázání a vyzýval duše k okamžitému přijetí Pána Ježíše. Sám o tom vypráví: „Cítil jsem ve své vlastní duši tak zvláštní pohnutí, že jsem byl veden jako Livingstone k usilovnému vyzývání neobrácených, aby přijali okamžitě jim nabízenou Boží milost. Duch Páně přišel na ně s takovou mocí, že všecko strhl s sebou jako onen „zvuk valícího se větru prudkého“ o letnicích. Někteří křičeli úzkostí; jiní — a mezi nimi silní muži — padli k zemi jako mrtví. Musel jsem dát zpívat píseň a naše hlasy se mísily s nářkem a úpěním mnohých vězňů, vzdychajících po, vysvobození.“

Právě tak vítězily modlitby v Gambuslangu v době probuzení roku 1741 za Whitefielda a W. Mac Gullocha. Hned po svém příchodu kázal Whitefield ohromnému posluchačstvu pod širým nebem (bylo to v úterý o polednách). V 6 hodin kázal opět a v 9 hodin po třetí. Pak se ujal slova Mac Gulloch a kázal až do 1 hodiny v noci, a ještě se lid nechtěl rozejít. Tak mnozí byli obviněni a volali k Bohu o smilování, že Whitefield popsal tu scénu jako pravé bojiště. Následující neděle kázal Whitefield 20 tisícům a v pondělí znovu. Zmiňuje se o tom: „Byli byste viděli tisíce v slzách, někteří lomili rukama, jiní byli skoro ve mdlobách a opět jiní volali a plakali nad Tím, Jehož bodli. Bylo to jako o svátcích přesnic za času Joziáše“. Většinu času na lodi na své cestě z Londýna do Skotska strávil Whitefield na modlitbách.

Chcete-li se modlití opravdově, účinně, musíte se mnoho modlití. O apoštolu Jakobovi se praví, že když umřel, shledali při něm, že má ztvrdlá, otlačená kolena, jak tomu jest u velblouda, následkem tak mnohého klečení. Ano, zde bylo tajemství výsledků těch „primitivních“ služebníků Božích!

Má-li býti modlitba opravdová, účinná, musí býti vysílána ve jménu Pána Ježíše. Nemůžete přijít k Bohu ve svém vlastním jménu. Nemůžete si činiti nároků na své vlastní zásluhy. Ale můžete přijít ve jménu toho Jednoho, jenž vám přístup vždy zabezpečí. Rozumíte, co to znamená, užívatí něčí jméno. Kdybyste šli do banky se směnkou, potvrzenou Janem Astorem (jeden z největších tehdejších amerických boháčů), jeho jméno by vám zaručovalo vyplacení sumy právě tak, jako jemu samému. Pán Ježíš vám dovoluje užívat svého jména. A když se modlíte v Jeho jménu, znamená to, že můžete i obdržeti právě totik, kolik by obdržel milý Syn Boží, kdyby sám za tytéž věci prosil. Ale musíte se modlití s vírou. Modlitba opravdová musí vycházeti z pravé pohnutky. Modlitba nesmí býti sobecká, ale musí vyplývati z touhy po oslavení Božím. Pokušení sobeckých pohnutek je tak silné, že jest se co báti, že se mnohé modlitby rodičů nikdy nevznesou nad rodičovskou něžnost. Myšlenka, že by jejich děti měly být ztraceny, je jim nesnesitelnou. Horoucně se za ně modlí. Když s nimi o jejich dětech mluvíte, mají plno omluv, jako by se báli, že jim povíte pravdu. Nemyslí, jak ty hodné, milé děti urážejí svými hříchy Boha, myslí jen na to, jak by to bylo pro ně hrozné, kdyby měly přijít do pekla. Nepovznesou-li se jejich myšlenky nad toto, jejich modlitby neprorazí. Proto zůstávají tak mnohé modlitby nevyslyšeny, a pak mnozí věřící rodičové mají neobrácené děti. Právě tak se zdá, že modlitby za pohany vycházejí z velké části její z lidského soucitu, při čemž se málo myslí na to, jak pohané svými hříchy Boha zneuctívají a tupí. Nemůžete vítěziti na modlitbách, nezřeknete-li se všech svých hříchů. Nejen že se, musíte na ně rozpomenout a litovat jich, ale musíte je výslovně opustit, zanechat jich, zřící se jich navždy.

Musíte se modlití s vírou. Musíte očekávati, že obdržíte věci, za které prosíte. Jinak vaše modlitby jsou marné. Neočekávejte, nemáte-li k tomu důvodů, nejste-li v té věci přesvědčeni o vůli Boží.

Proč žádá Bůh takových modliteb?

Udám několik důvodů, proč se takové mocné touhy, takové zápasy vyskytují při opravdové, účinné modlitbě. Tyto usilovné touhy znázorňují mocně velikost Božího soucitu s nekajícími hříšníky. Jak nevýslovná musí být Boží láska a touha po spasení hříšníků, když Jeho Duch působí ve věřících takovou duševní úzkost, takové „pracování ku porodu“, jak to správně slovo Boží nazývá. Viděl jsem silného muže silné vůle klesnouti k zemi, přemoženého neukojitelnou touhou po spasení hříšníků. Víím, že jest to mnohým kamenem úrazu. Ale nemohu pochybovati o tom, že tyto věci jsou dílo Ducha Božího. Kéž by celá církev byla naplněna Duchem, bojujíc na modlitbách, až by zplozen byl národ pojednou! „Sion jen počal pracovati ku porodu a porodil syny své“. (Izai. 66, 8).

Tyto mocné touhy, jež jsem popisoval, jsou přirozeným následkem velké lásky a jasného nazírání na nebezpečí, jež hrozí hříšníkům. Jest to zcela pochopitelné. Kdyby se přítomné ženy měly teď dívati na rodinu, nacházející se v plamenech hořícího domu, slyšet jejich výkřiky a pozorovat jejich smrtelnou úzkost, pravděpodobně by mnohá omdlela. Bylo by to něco divného? Naopak, divili bychom se, kdyby nedošlo k žádnému mocnějšímu projevu citů.

Jest tomu vskutku tak, že ti, kteří nikdy něco podobného nepocítili, nikdy neměli dosti pravé lásky; jejich nábožnost musí býti velice povrchní.

Duše věřícího musí dosáhnouti ulehčení, je-li takto obtížena. Bůh na ni uvrhne toto břímě, aby ji přivedl k sobě blíž.

Jest tomu právě tak, jako se znepokojeným hříšníkem. Bůh jest ochoten přijmouti ho, jakmile přijde k němu skrze Pána Ježíše. Ale hříšník nechce, zdráhá se, naříká pod tíží svých hříchů a nevrhne se dříve k nohám Páně, až mu se stane břímě nesnesitelné, a on to déle nevydrží. Měl přijíti ihned. Bůh nemá zalíbení v jeho úzkosti.

Právě tak jest tomu s modlitebníky, obtíženými úzkostí o duše. Modlí se znovu a znovu, a břímě přece nezmizelo, ani jejich úzkost se nezměnila, poněvadž věc tu neuvrhli ještě u víře cele na Pána. Teprve až složí své břímě skutečně na Pána Ježíše, v plné dětinné důvěře, pocítí ulehčení. Cítí, že duše, za něž se modlí, budou spaseny. Tíže zmizela a Pán tiší srdce modlitebníka sladkou jistotou, že žádané požehnání přijde. Často, když věřící vybojovali tento zápas a našli tímto způsobem ulehčení, oplývá srdce nejsladšími nebeskými pocity a slastně i slavně odpočívá v Bohu svém a veselí se radostí nevýmluvnou a oslavenou.

Tážete se, proč nemáme zde nikdy takových věcí? Měli byste se pokořiti, poněvadž vám v tom překáží světáctví, pýcha a móda, abyste se dostali k takové duchovnosti. Přál bych si, aby v tomto městě a v tomto sboru zavládl takový Duch. Vííme, že by to způsobilo rozruch, kdyby se takové věci děly u nás. Ale nestaral bych se o to. Ať si mluví lidé, když se jim to líbí, že se v Chathamské kapli² zbláznili.

Účinky Ducha modlitby na tělo nemají přímo nic společného s náboženstvím; tělo je však často už tak zeslabeno, že silných duševních dojmů nesnese. Nepochybně jeden z důvodů, proč Bůh vyžaduje takovéto zápasící modlitby, jest ten, že se tím tvoří zvlášť mocná páska mezi Kristem

a církvi. Zdá se, jako by Pán Ježíš sám sestoupil a vylil na svůj lid své srdce láskou a soucitem překypující, takže cítí právě, jak by Kristus cítil, jsouce plni něžného, láskyplného soucitu k hříšníkům, takže nemohou jinak, než se obětovati.

Tato práce k znovuzrození duší tvoří též obzvláštní pásku mezi vroucími křesťany a nově obrácenými. Nově obrácení stali se velmi drahými těm, kteří za ně zápasili na modlitbě. Jest to tentýž pocit, jaký cítí matka k svému prvorozenému. Jak krásně to vyslovil Pavel, když pravil: „Synáčkové moji, kteréž opět rodím!“ — Sešli z cesty, a on nesl celou tu úzkost rodičovskou, nad ztraceným dítětem. V probuzeních jsem často pozoroval tuto lásku mezi znovuzrozenými a těmi, kteří za ně prosili, ač ostatním to jest nepochopitelné. Těm, kteří zakoušeli úzkost zápasící opravdové modlitby za obrácení duše, stala se tato pak tak drahou jako dítě matce. Budou moci jednou předstoupiti před Pána se slovy: „Aj, já a děti, kteréž dal mi Bůh“. (Izai. 8, 17; Žid. 2, 13).

Bůh žádá takovou modlitbu také z té příčiny, že je to jediná cesta, kterou může býti církev připravena k přijetí velikého požehnání. Když se pokoří v prachu před Pánem a sklání se před ním v úzkosti na modlitbách, požehnání

Kaple ta měla zvláštní minulost. Bylo to novoyorské divadlo, pravé hnízdo rouhání a prostopášnosti. V době velkého probuzení r.1831 bylo pronajato pro shromáždění. Na otázku majitele divadla, nač budovu potřebují, odvětili mu, že na kostel. „C-o-ž-e-t-p?“, vyrazil ze sebe. „Nakostel?“ Udivený muž propukl v pláč a zvolal: „Nechť se tak stane a ještě vám přidám tisíc dolarů“. Po skončení ranní zkoušky o známilo se hercům, že večer se bude s jeviště kázati. Když se dům zasvětil službě Boží, Finney kázal na slova: „Kdo jest Hospodinův?“ Nalévárna se změnila v modlitebnou komůrku a prvním obráceným byl herec. Několik roků konala se tam probuzenecká shromáždění, a Finney tam kázal až do vystavění Tabernaklu (svatostánek, budova pro bohoslužby).

na ni přijde. Kdyby totéž požehnání obdržela bez onoho hlubokého pokoření, mohlo by ji to naplniti pýchou. Takto však přispěje to k vzrůstu svatosti, lásky a pokory.

Že modlitba opravdová mnoho zmůže, vidíme z biblických i jiných příkladů. Eliáš nám to dosvědčuje. (I. Král. 17, 1 — 18, 41-45). Eliáš se modlil, aby nepršelo, a nepršelo tři roky a šest měsíců, a zase se modlil a vydalo nebe déšť. „Ano, ale Eliáš byl prorok“, namítne snad někdo. Tak nesmíme smýšlet! Tutéž námitku měli za dnů apoštolů, a co praví ap. Jakub? Tvrdí, že „Eliáš byl člověk týmž bídám poddaný jako i my“, a dává nám ho právě za příklad opravdového, usilovného modlitebníka. (Jak. 5,17).

Jan Knox byl znám co mocný modlitebník, takže ukrutná královna Marie říkávala, že jeho modliteb se bojí více, nežli všech evropských armád dohromady. Jeho mocné modlitby za osvobození vlasti připravily ho často o spánek. Jedné noci, když se s několika přáteli modlil v zahradě, pojednou cítil, že vysvobození přišlo. Nemohl říct co se stalo, ale věděl, že modlitby jsou vyslyšeny. Nejbližší zpráva zvěstovala jim smrt královny Marie.

Slyšel jsem vyprávěti jednoho faráře následující událost: „V jistém městě nebylo po mnoho let žádného probuzení; církev se skoro rozešla, mládež byla neobrácena. V zastrčeném koutě města žil starý kovář, který koktal tak, že ho bylo těžko poslouchat. Jednou v pátek, když byl sám v dílně, byl velmi rozrušen nad smutným stavem církve. Jeho úzkost tak stoupala, že byl nucen odložit práci, uzamknouti dvéře a strávit odpoledne na modlitbách, až dosáhl vítězství.

V neděli prosil kazatele, aby se konalo po službách Božích zvláštní shromáždění. Po delším váhání kazatel svolil, ačkoliv se obával, že málokdo se zúčastní, a ohlásil schůzi v jednom velkém soukromém domě. Sešlo se jich však více, nežli dům mohl pojmuti. Všichni se chovali tiše, až; jeden hříšník propukl v pláč a prosil, může-li se někdo modlit, aby se modlil za něj. Po něm následoval druhý, třetí atd., až ze všech částí města se našly duše velice znepokojené. Zvláštní bylo, že všichni byli znepokojeni právě od té chvíle, kdy se onen kovář modlil ve své dílně. Následovalo mocné probuzení. Tak dosáhl tento starý koktající muž vítězství jako Jákob, když bojoval s Bohem.

Mnoho modliteb je ztraceno, poněvadž lidé, i když mají tyto Duchem svatým vzbuzené touhy, nesetrvávají v modlitbách a nesledují jich. Najdete-li tyto svaté touhy v duši, neuhašujte Ducha, nerozptylujte se na jiné předměty! Dejte se vésti Duchem, až dospějete k modlitbě opravdové, která mnoho zmůže.

Bez Ducha modlitby kazatel málo vykoná. Někdy mohou jiní vyprositi na jeho práci požehnání, ale kazatelé, kteří sami Ducha modlitby mají, dosáhnou největších úspěchů. Ale duch modlitby se žádá nejen na kazateli, ale i na církvi. (Ez. 36,37.)

Táží se vás: Chcete tak činiti ? Zrevidovali jste své hříchy, vyznali jste je a odstranili všechny z cesty, jak jsem vás žádal? Můžete se nyní modlit? Budete nyní vysílati usilovné, opravdové modlitby, aby Duch Boží sestoupil na nás?

Modlitba víry.

„Zač byste koli modléce se prosili, věřte, že vezmete, a stane se vám.“

Marek. 11:24.

Posledně mluvil jsem o modlitbě, která mnoho zmůže, zmínil jsem se jen krátce o víře při modlitbě. Dnes chci mluvit obzvláště o modlitbě víry.

Víra jest nezbytnou podmínkou opravdové modlitby. Je možno předkládati tužby a přání, aniž by se víra obzvláště uplatnila. Bůh může ve své lásce k nám splniti naše tužby a přání, ale ne vlastně přímo jako odpověď na naše modlitby. Dnes chci mluvit o víře, která zajišťuje odpověď a která dosáhne určitě toho, oč prosebníku šlo. Apoštol Jakub praví: " Jestliže pak komu z vás nedostává se moudrosti, žádejž ji od Boha ... i budeť dána jemu. Žádejž pak důvěrně, nic nepochybuje. Nebo kdož pochybuje, podoben jest vlnám mořským, kteréž vítr sem i tam žene a jimi zmítá." (Jak. 1, 5—6.)

Musíme věřiti, že obdržíme ne něco, cokoliv, ale onu věc, za kterou jsme prosili. „Zač byste koli modléce se prosili, věřte, že vezmete.“ Nesmíme si mysliti o Bohu, když Ho žádáme za rybu, že dá nám hada; nebo když prosíme o chléb, že dá nám kámen. Modlí-li se někdo za obrácení svých dětí, zdaž se má spokojiti tím, že snad jeho děti nebo něčí cizí se obrátí, to že není jisté, či děti ? Takové nesmysly zneucťují Boba.

Kdy se můžeme modlit modlitbou víry? Nemáme právo věřiti, že se něco stane, nemáme-li k tomu důvodů. Smíme věřiti, že obdržíme to, co zaslíbil Bůh přímo ve Svém slově, na příklad: Když Pán řekl, že Otec nebeský dá Ducha svatého těm, kteří Ho prosí, nemáme právo připustiti zde nějakou pochybnost. Modlit se: „Pane, dej nám Ducha svatého“, a připojovati k tomu:

„je-li to vůle Tvá“, znamená urážeti Boha a viniti Ho z neupřímnosti. Je to totéž, jako kdybychom řekli: „Ó, Bože, míníš-li to doopravdy, co zde zaslubuješ, dej nám, zač prosíme.“ Nově obrácená dívka, která svůj nesouhlas s takovými pochybovačnými modlitbami sdělila svému duchovnímu, byla jím napomenuta, protože on takové modlitby připouštěl. S bolestí mu odpověděla: „Nemohu s vámi o tom disputovat, ale zdá se mi, že takové modlení jest špatné a zneuctívá Boha“ — a odešla se slzami. Duchovní přemýšlel o tom, poznal svou chybu, sdělil to své církvi, a jakmile přestali přidávat k prosbě za vylití Ducha svatého takové „jestli“, přišel mocný Duch modlitby na celou církev a následovalo veliké probuzení. Smíme věřit každému zaslíbení Božímu. Bible je plná zaslíbení, a v jakémkoli postavení se dítě Boží nachází, všude připravil mu Pán nějaké zaslíbení, ať přímé nebo všeobecné, které by se přesně na jeho případ hodilo.

Je-li z proroctví jasno, že něco s určitostí přijde, jsme povinni tomu věřit a vysílati modlitby víry. Naší povinností je, ptáti se na Písma, studovati, a o čem se přesvědčíme, podle toho jednati. Daniel hledal a porozuměl z knih (Písma), že se vyplní zpuštění Jerusalema sedmdesátého léta. Nespokojil se tím, ale začal se modlit, postit, prosit s vírou, až byl ujištěn, že ho Pán vyslyšel. Když Duch svatý je v nás a probouzí v nás mocné touhy po nějakém požehnání, jsme povinni modlit se za to s vírou. Pavel píše v 8. kapitole k Řím.: „Ano také i Duch nápomocen jest mdlobám našim. Nebo zač bychom se měli modlit, jakž by náleželo, nevíme, ale ten Duch prosí za nás Ikaním nevypravitelným.“ Pán neklame svých dítek. Vybízí-li nás Jeho Duch k modlitbám za určitou věc, pak nám míní onu věc dáti, a ne něco jiného.

Někomu snad činí obtíže modlitba Pána Ježíše v Getsemane. Někteří se táží, byla-li modlitba Jeho vyslyšena, když prosil, aby kalich odešel od Něho. Já v tom potíží nevidím; kalich, za jehož odstranění Pán prosil, byl odňat od Něho. Na to se vztahuje, co praví ap. Pavel k Žid. 5, 7.: „Kterýž za dnů těla svého modlitby a ponížené prosby k tomu, kterýž ho mohl zachovati od smrti, s křikem velikým a slzami obětoval, a vyslyšán jest v tomto strachu.“ Někteří myslí, že prosil, aby byl vysvobozen od smrti kříže! Ale bál se kdy Ježíš kříže? Nikdy! Na to přišel na svět, aby umřel na kříži, a nikdy se před tím nechvěl, nýbrž bál se, že umře v zahradě getsemanské dřívě, nežli přijde ke kříži, a že svou úlohu nedokoná. Břímě tísnící Jeho duši bylo tak veliké a způsobilo mu takový zápas, že se cítil na pokraji smrti. Jeho duše byla smutná až k smrti. (Mat. 26, 38.) A tu se mu ukázal anděl, posiluje Ho. (Luk. 22, 43.) Obdržel právě to, zač prosil; jako jednou řekl: „Vím, že mne vždycky i slyšíš.“

„Jak k tomu dojdou, abych se takto mohl modlit?“ táží se lidé často. Mám říci: „Tak, teď se budu modlit za to a za to s vírou?“ Ne, takovým způsobem nebývá srdce lidí pohnuto k modlitbám. Mohli byste zrovna tak říci: „Tak, teď si vyvolám nějakého ducha z onoho světa.“

Musíte nejdříve míti důkazy, že Bůh vám chce věc tu dáti, jak to učinil Daniel, když se modlil modlitbou víry. Hledal v knihách. Nesmíte nechat Bibli ležet a čekat, až vám Bůh zjeví svá zaslíbení. „Ptejte se na Písma“, hledejte v nich a najdete buď všeobecné nebo zvláštní zaslíbení nebo proroctví, o něž se můžete opřít. Prohledejte svou Bibli a najdete ji plnou zaslíbení, kterých se smíte vírou držet.

V jednom západním městě novoyorského státu bylo probuzení. Jistý farář navštívil ono místo a slyšel mnoho mluviti o modlitbě víry. Díval se na to docela odlišně. Šel si promluvit s tamějším farářem. Tento ho v lásce

požádal, aby šel domů, vzal si Nový zákon, vyhledal místa o modlitbě a šel s tím ke svým jednotlivým modlícím se členům a tázal se jich, jak oni těm místům rozumějí. Učinil tak a shledal, že oni ve své prostotě pojímali je a věřili jim přesně tak, jak bylo v Písmě psáno. To se ho dotklo; a protože jim tato zaslíbení předkládal, byl probuzen v nich Duch modlitby, a probuzení následovalo.

Mohl bych jmenovati mnoho, těch, kteří zkoumali v Bibli tuto věc a nežli s tím byli hotovi, naplnil je Duch modlitby. Zkuste to i vy!

Rozmnožujte požehnané touhy, které se budí ve vašem srdci! Kdybyste byli v nebezpečí před zmrznutím a měli jedinou jiskerku ohně, jak opatrně byste s ní zacházeli! Máte-li touhu po požehnání, byť sebemenší, nezmaňte ji, ale rozněcujte ji v sobě!

Na modlitbách musíme vytrvat. To není modlitba víry, modlíme-li se jednou a přestaneme. Daniel se modlil 21 dní a neustal, až měl odpověď. (Dan. 9). Obrátil tvář svou k Pánu Bohu, hledaje Ho modlitbou a pokornými prosbami v postu, žízni a popelu. To činil po tři týdny. Proč mu neodpověděl Pán dříve? Bůh poslal anděla s poselstvím, ale ďábel mu bránil po celou tu dobu. Čemu nás učí Pán v podobenství o vladaři nepravém (Luk. 18) a o onom muži u Luk. 11, 5-8? Že odpovídá Bůh na modlitby „nezbedné“. „A což by pak Bůh nepomstil vyvolených svých, volajících k němu dnem i nocí?“

Úplné vydání a zasvěcení se Bohu jest nezbytné k modlitbě víry. Musíš žít život svatosti a zasvětit Bohu vše: čas, nadání, vliv, vše co máš a jsi, aby všecko bylo úplně Jeho. V životopisech mužů víry vyniká skutečnost, že obnovovali svou smlouvu s Bohem a znovu se Mu vydávali, a kdykoliv tak učinili, požehnání následovalo vždy okamžitě.

Kráčíme-li každý den s Bohem, jsme-li naplněni Jeho Duchem, budeme mít mnoho látky, zač se modlit. Dostaneme Ducha modlitby v takové míře, kolik jen tělo naše snese. Jeden muž mi řekl: „Umírám nedostatkem síly k modlitbě. Tělo mé je vysíleno pod tou tíží, nemohu se zdržeti od modlitby, musím se modlit!“ Viděl jsem ho modliti se, jakoby činil nebi násilí, ale pak jsem viděl i požehnání, které přišlo určitě jako odpověď na jeho prosby. Mám vám říci, jak zemřel? Modlil se stále víc a víc, brávil si mapu světa před sebe, prohlížel jednotlivé země a modlil se za ně, až vydechl, ve svém pokoji, modle se. Blahoslavený muž!

Chtěl bych vám dáti několik otázek: Víte, co je to modlitba víry? Modlili jste se kdy takovým způsobem? Modlili jste se kdy, až jste byli ujištěni, že jste vyslyšeni, až jste cítili ten pokoj v Bohu, tu důvěru, jako byste viděli Boha sestupujícího z nebe, aby vám to dal? Jestli ne, zkušujte svůj stav! Jak můžete žít bez modlitby víry? Člověk by myslel, že to nesnesete. Znal jsem otce, který měl podivné názory na modlitbu víry. A všechny jeho děti vyrostly, aniž by se kdo z nich obrátil. Konečně jeden syn onemocněl na smrt. Otec se modlil, ale synu bylo stále hůře. Otec se stále modlil a jeho úzkost byla nepopsatelná. Na uzdravení nebylo již naděje, ale konečně vylil otec celou duši svou a pak prosil tak, že nemohl být odmítnut, až dosáhl pojednou jistoty, nejen že jeho syn bude živ, ale že se i obrátí; a nejen on sám, i celá rodina že se obrátí. Když přišel domů, sdělil překvapeně, rodině, že jeho syn zůstane na živu. „Ano, nezemře a ani jedno z dítek mých nezemře v hříších svých“. A všechny jeho děti se pak obrátily. Modlíte se také tak? Víím, že se dítky některých rodičů obrátí někdy v odpověď na prosby někoho jiného. Ale smíte tak žít? Troufáte si svěřovat je modlitbám jiných, když Bůh vás volá k

tomu, abyste své vlastní děti v tom podepřeli?

Příprava ku přijetí Ducha svatého.

Je třeba se zkušovati, mám-li či nemám-li Ducha svatého, a proč ho nemám.

1. *Snad je tvůj křesťanský život jen povrchní.* Modlitby tvé nejsou dost opravdové a upřímné. Všechna tvá pobožnost jest jen formální, aniž jest tvé srdce zaujato, a stejně i ve styku s lidmi jsi neupřímný; a tak činíš věci, kterými jest Duch Boží zarmucován, a nemůže tudíž v tobě přebývati.

2. *Mnozí křesťané jsou lehkomyšní* a v takovém srdci Duch svatý, který jest nanejvýš vážný a důstojný, nemůže přebývati, neboť nemůže snést lehkomyšlnost a povrchnost.

3. *Jiní jsou opět pyšní a marniví.* Příliš dají na módu, přepych, pohodlí, takže není divit, že Ducha svatého nemají. Tito lidé se často ještě tomu diví a nechápou, proč je jejich náboženství neuspokojuje.

4. *Opět jiní lidé příliš na statcích tohoto světa* a jsou žádostiví peněz, takže nemohou Ducha svatého obdržeti. Jejich mysl jest zaujata příliš světem a zbohatnutím. Dopouštějí se křivd a nespravedlností, zkracují mzdy služebníkům a dělníkům pro ně pracujících. Jsou-li v jejich okolí finančně slabší lidé, jako maloobchodníci, maloživnostníci nebo začátečníci, nepřejí zdárnému rozvoji jejich podniku. Nemají také smyslu pro podporu království Božího. Samá sobeckost ovládá jejich mysl a srdce. Není možné, aby se Duch svatý k nim sklonil.

Mohou to býti často jen malé nesprávnosti, jež se mnohým zdají býti nepatrnými přestupky. Tak například vydavatel křesťanského časopisu může býti velmi poškozen, necítí-li jeho čtenáři dosti závaznosti a zodpovědnosti a nemají-li dost citlivé svědomí, aby časopis správně předpláceli. Takto mohou vydavatele velice poškoditi. Všichni, kteří zavinili tuto škodu svou nedbalostí a nesevdomitostí, pocítí, že Duch Boží ani takovéto věci nepřehlídí. A co jiných malých dluhů a dloužků na úkor maloživnostníků a jiných našich bližních se zanedbává, včas nevyrovnává! Kolem nás je plno nesevdomitosti a nepoctivosti, a všichni, kteří se jí dopouštějí, nemohou dosáhnouti radosti Ducha svatého.

5. *Jiní nevyznají všech svých hříchů a nezanechají jich.* Spokojují se s vyznáním všeobecným nebo jmenují jen tu a tam některý hřích, a to tak opatrně, aby neřekli něco více, než co jest nutně zapotřebí. Zvláště jde-li o provinění vůči bližnímu. Poznává se ihned, že vyznání to se neděje z opravdové lítosti nad hříchem, nýbrž jen proto, aby byly utišeny výčitky svědomí. Bůh jest rozhodčím a soudcem i nad každým přiznáním. Zde platí: „Kdo se poníží, bude povýšen“. Buď se opravdově pokoríte, hříchy své poctivě vyznáte a dle sil svých škody způsobené nahradíte, anebo neobdržíte Ducha svatého, Ducha modlitby.

6. *Jiní opět zanedbávají tu neb onu povinnost* a nedostanou proto Ducha modlitby. Na příklad nečte-li někdo slovo Boží a nemodlí-li se se svou rodinou, ačkoliv je si vědom, že to má činiti, ne dosáhne Ducha modlitby. Někde je vnitřně pohádán k službě na vinici Páně, dá se však vésti svými světskými plány; ten se bude marně modliti za vedení a pomoc Boží. Jiný by měl veřejně vyznati svou víru a dáti svědectví o tom, co dobrého učinil mu Pán; ale zamlčí to, čímž Ducha Božího zarmoutí a zase ztratí. Zůstane pravidlem: Nezanedbat

ani jedné povinnosti! Nebo dokud nenapravíme, co jsme zanedbali, nedosáhneme Ducha modlitby. Obrácená žena jest pobádána, aby vydala svědectví svému neobrácenému muži. Jestliže tak neučiní, ztratí zase přijatou milost.

V jednom duchovně mrtvém sboru začal probuzený starší napomínat, varovat a probouzet ostatní členy sboru. Duch Boží ho k tomu pobádal. Ale církevníci se na něho rozzlobili a zakázali mu to, aby prý jich neznepokojoval. A on se nechal odstrašiti a dal jim pokoj. To byl hřích. Asi po dvou letech přišel do sboru věřící cestující kazatel. Lidé se začali duchovně probouzeti; ale kupodivu, onen umlčený starší nejevil žádného podílu na tomto hnutí. Jeho duch jako by spal. Bylo to všem nápadné, že právě on nejeví účast. Konečně se jal sám sebe zkušovati a bylo mu jasné, že to zavinil hřích, když přede dvěma lety přestal usilovati o duchovní probuzení. Proto ho Duch svatý opustil. Teprve když se opravdově před Bohem pokořil, odpustil mu Bůh a dal mu znovu oživení.

Měli bychom o tom vážně přemýšlet a zkoumat se, co je příčinou našeho duchovního úpadku. Snad si někdo dovolil pronést nesprávný soud o svém kazateli, anebo jej zarmoutil jiným způsobem. Hospodyně neb hospodář si uvědomí, že nepěkně zacházeli s čeládkou. Jiný se pohoršil snad tím, že ten a onen nesdílel s ním téhož názoru, a domnívá se, že tím utrpěla jeho čest. Ať je to již cokoli: Zkušuj sebe sám, abys poznal, co spočívá na tvém srdci jako kletba, a neustaň, až to nalezneš! Dej si říci: Zapomenul-li jsi na některý svůj hřích, Bůh nezapomenul, a nelze jinak, musíš ten hřích nalézt a dát do pořádku.

7. *Snad jste se Duchu Božimu protivili* nebo se mu stále protivíte a nedáte se mu z hříchův obviňovati. Snad vás ranila v kázání nějaká pravda, a vy, místo abyste se pokořili, pohoršili jste se. Mnozí poslouchají rádi důtklivá, ostrá kázání, ale jen potud, pokud se to hodí na jiné; jakmile se to však týká jich osobně, urážejí se.

8. *Snad netoužíte ani skutečně a doopravdy po Duchu svatém*, sice byste Jej na modlitbách obdrželi. Prosím, rozumějte mi dobře! Velice mi na tom záleží, aby to, co pravím, bylo správně pochopeno. Velmi často se stává, že si sice lidé to a ono přejí, ale nikdy o to doopravdy neusilují. Na příklad: Někdo vidí ve výkladní skříni něco, co by rád koupil. Vejde tedy do krámu, táže se na cenu a pak uvažuje, má-li tu cenu zaplatiti nebo ne, a odchází zase, aniž by co koupil. Cena se zdála velká. A tak si přejí lidé někdy Ducha svatého jen pro radost, kterou On dává do srdce. Ale jsou tu také důležité podmínky; obecnství s Bohem vyžaduje i pokání, pokoření se, lítost nad hříchy a pokorné stíšení se u nohou Ježíšových. Kdo tohoto neučiní, marně si žádá Ducha svatého. Bůh nemůže odpověděti na jeho prosby. Opravdové probuzení vyžaduje mnohou oběť, kterou někteří nejsou hotovi přinést. Nechtějí odložití různé věci; cítí, že by museli vésti jiný život, kdyby přišel Duch svatý do jejich srdcí. Museli by zanechat světa, možná, že opustit i mnohé přátele a vyznat všelijaké hříchy. A nežli by na to přistoupili, raději Ducha svatého oželí a nestojí o Něho. A On také nikdy do takových srdcí nevejde.

9. *Nemáte Ducha svatého, protože za Něj neprosíte*. Anebo prosíte-li, zanedbáváte věci, kterým máte učiniti místo ve svém srdci, anebo děláte věci, které nesouhlasí s prosbou o Ducha sv.; anebo blíží-li se na vaši prosbu Duch sv., zarmucujete Jej svou neopravdovostí a neposlušností, že ihned

zase odchází. Všimněme si, jak velké viny se dopouštějí ti, kteří nemají plnosti Ducha.

1. *Vina vaše je právě tak velká, jako autorita Boží, která vám přikazuje, abyste přijali plnost Ducha svatého.* (Skut. ap. I, 8.) Neposlouchati tohoto Božího příkazu jest právě tak zlé jako přestoupení kteréhokoli přikázání z desatera. Považte jen, jak málo lidí na to myslí, a svědomí je nepokojí výčitkami, že nemají Ducha svatého. Při tom se mají ještě za dobré křesťany, navštěvují shromáždění, modlitební hodiny, zúčastňují se večere Páně a dělají to tak po léta, aniž by se znepokojovali nad tím, že nepřijali Ducha svatého. Což nevidíte, že Bůh, kterýž řekl: „Neopíjejte se vínem“, praví též: „ale naplnění budete Duchem?“ (Ef. 5,18). Připustíte zajisté všichni, že zloděj a vražedník není skutečným křesťanem. Proč? Poněvadž se Bohu protiví. Nechtěli byste míti nic společného se zlodejcem nebo opilcem, který by se považoval za člověka duchovně správného. Poděkovali byste se, kdyby takový člověk byl členem staršovstva aneb kdyby zástup takových lidí tvořil sbor. A přece všichni tito lidé nejsou ani o vlas neposlušnější vůči Bohu nežli vy, kteří žijete bez Ducha Svátého a odcizujete se Bohu.

2. *Velikost vaší viny se měří dále měrou dobra, jež byste mohli vykonati, kdybyste se dali naplniti Duchem svatým.* Vy, starší sboru, učitelé nedělní školy a členové církve, co dobrého byste mohli vykonati, kdybyste se dali naplniti Duchem svatým! Zkuste svou vinu dle toho, že Ducha svatého nemáte. Je tu veliké zaslíbení, jehož byste byli účastni, kdybyste své povinnosti učinili zadost. Jste zodpovědní nejen Bohu, ale i celému sboru za škodu, kterou jste tím zavinili.

3. *Vinu svou měřte ještě dle toho zlého, jemuž se mohlo zabránit, kdybyste byli měli Ducha svatého.* Děláte křesťanství hanbu; jste církvi i světu kamenem úrazu, a dle toho, jaký vliv byste mohli míti, stává se vina vaše tím větší. Den soudu to vše zjeví.

Jaképak budou důsledky přebývání Ducha sv. ve vás?

1. *Budete nazýváni výstředními,* a to snad právem. Nepoznal jsem nikoho, kdo po naplnění Duchem sv. by nebyl nazýván výstředním. Tací lidé se opravdu velice liší od ostatních. Nedivme se tedy, má-li člověk Duchem sv. naplněný při sobě jisté zvláštnosti. Nalézá se pod zcela jiným vlivem, má jiné náhledy, jedná dle jiných pohnutek a je řízen jiným Duchem, často jsem slyšel o tom neb onom úsudek: „Je to dobrý muž, ale trochu výstřední. Zpravidla jsem shledal, že to byli lidé věřící, naplnění Duchem svatým. Budte na to připraveni, že budete u lidí považováni za přepjatce. Ovšemže jest i mnohá výstřednost, která se nedá odůvodnit plností Ducha sv.; před takovou chraň nás Pán!

2. *Přijali-li jste plnost Ducha sv., může se stát, že vás budou lidé považovati za blázny.* My považujeme lidi za blázny tehdy, když jednají jinak, než uznáváme za rozumné, anebo když vynášejí úsudky, na něž nemají práva. Ap. Pavel byl považován u lidí za blázna proto, že nechápali jeho duchovního stanoviska. Festus myslel, že Pavla přivedlo k bláznovství mnohé jeho umění, ale Pavel odvětil: „Neblázním, výborný Feste!“ (Skut. ap. 26, 25.) Jednání jeho bylo tak zvláštní, že Festus nemohl jinak usuzovati, než že Pavel blázní. Ve skutečnosti byl Pavel tak proniknut Duchem sv., že z té duše pro Pána horoval, čemuž posluchači nerozuměli a nechápali ho. Není to tedy nic neobyčejného. Mnozí věřící působili na světské lidi, kteří neznali vedení Ducha Božího, takovým dojmem, že smýšleli o nich jako o pomatených. Není divu,

neboť tělesný člověk nechápe těch věcí, kteréž jsou z Ducha Božího. (I. Kor. 2, 14.) Musíte tedy býti připraveni na takovýto úsudek světa, a to tím spíše, čím méně jste s ním spojeni a čím více chodíte s Bohem.

3. *Máte-li Ducha sv., budete znepokojováni, ba i velmi úzkostliví nad stavem církve a hříšníků.* Klamou se ti, kteří prosí za Ducha sv., aby jeho pomocí dosáhli nerušené blaženosti. Jen čtete Bibli a poznáte, že proroci a apoštolé bývali stísněni nad stavem církve a světa. Apoštol Pavel píše: „Vždycky mrtvení Pana Ježíše na těle nosím” -„umírám na každý den.” Zažijete, co je to mít účastnost v utrpeních Kristových a co znamená býti křtěni křtem, kterým, byl Kristus křtěn. O jak Mu působil vždy bolest smutný stav hříšníků, v němž se nalézali.

4. *Nejednou se též pozastavíte a zaboolestníte nad stavem kazatelů evangelia.* Před několika lety jsem se setkal se ženou, která patřila do jedné zdejší církve. Otázal jsem se jí na duchovní stav zdejších sborů. Nechtěla s pravdou ven, ale z několika poznámek, které se slzami v očích učinila, vyšlo najevo: „Ach; zdá se, že naši duchovní jsou obklíčení mrákotou!” Dojem tento mají duchovně živí křesťané často a přivádí je to k slzám. O jak mnozí kazatelé zůstávají zpátky za členy svých sborů ! To je těžce pociťovaná bída nynější doby. Tito pracovníci v království Božím nejsou sami dost duchovně založeni, proto nemohou duším ve sboru sloužiti, raditi pomáhati, posilovati a vésti je v mdlobách a pokušeních, aby neuvázli v labyrintu je obkličujícím. Žádný kazatel nemůže vésti sbor dále, než se dostal on sám. Nedosáhne-li osobně zmocnění shůry, uvázne jeho sbor na mrtvém bodě, z něhož se nehne. Snad bude kázat ještě pravdu evangelia. To dovede i neobrácený. Ale aby probouzel svědomí, aby zvěstovaná jím pravda pronikala duše, to se nestane, jak víme ze zkušenosti. Ach, co je tu překážek, příčin duchovního úpadku, nad nimiž musí vzdychati církve Kristova!

5. *Přijali-li jste plnost Ducha svatého, počítejte s tím, že přijde na vás protivenství* jak ze strany církve, tak i ze strany světa a snad nejvíce od těch od nichž byste se toho nejméně nadali. Tak to bylo již za doby prvotní církve. Kdo touží po spojení s Pánem v Duchu svatém, bude mít protivenství a to třeba i od starších sborů, ba možné, že od samého kazatele.

6. *I ďábel podnikne na Vás jistě řádu zuřivých útoků.* S vlažnými, světu podobnými křesťany nemá nikdy mnoho práce. Vždyť oni nemají porozumění pro vnitřní pokušení a snad se jen usmívají, hovoří-li se o tom. A proto je satan nenapadá. Nepřekážejí mu a on jim také ne. Zato ale ví, že křesťané, naplnění Duchem svatým, mohou mu nesmírně škoditi, a proto je s nimi v ustavičném boji. Jaký div, když potom přicházejí na ně pokušení, jichž před tím ani neznali, na příklad myšlení rouhavá, Boha zapírající, zlá našeptávání, hraničící někdy až na pokraji zoufalství.

7. *Snad budete muset vésti nejtěžší boje s vlastním „já”,* a to větší zápasy, než kdykoliv dříve. Naše vlastní zkažená přirozenost se bude neustále vzpírati Bohu, neboť jest psáno: „Tělo žádá proti Duchu a Duch proti tělu.” (Gal. 5, 17.) Někdy propukne tato přirozená zkáza tak mocně, že ese dítko Boží až zalekne. Vyprávěl mi jeden kazatel, že měl ve svém sboru opravdu věřícího a duchovního člena, který býval i do půlnoci na kolenou a se slzami bojovával s nepřítelem, který se tak násilně dobýval do jeho srdce, že se mu chvílemi zdálo, jako by už bylo vše ztraceno. Jeho vlastní srdce se mu stávalo nebezpečným nepřítelem. Ó jak je tu zapotřebí bdělosti!

8. *Ale budete mít pokoj s Bohem.* Byť byli i mnozí neupřímní křesťané,

hříšníci, celý svět i ďábel proti vám, jeden je s vámi, a to jest Bůh. Vy, kteří jste povoláni, abyste procházeli takovými toji, kteří se slzami voláte a bojujete, že vám chce již srdce puknouti, potěšujte se tím, že bude jako potok pokoj váš. Iz. 48, 8.)

9. *Dáte-li se spravovati Duchu Božímu, budete míti čisté svědomí.*

10. *Naplní-li vás Duch sv., budete užitečnými* — a není to ani jinak možné. A kdybyste byli snad i nemocni a nemohli opustiti příbytek, ani s někým promluvíti, budete přece užitečnější než sta jiných křesťanů bez Ducha svatého. Zním jeden zvláštní případ. Jeden věřící muž, který byl již po léta nemocen, dostával časem od známého obchodníka dárek k ulehčení bídy. Rád by se byl svému dobrodinci odvděčil, ale nemohl. Přemýšlel tedy, co činiti, až mu přišlo na mysl, aby se modlil za spasení jeho duše. Učinil tak. Vždy horlivěji a horlivěji se za něho modlival, až milý obchodník byl znepokojen nad stavem své duše a konečně cele uvěřil. Jeho obrácení bylo pak příčinou toho, že nastalo ve sboru velké probuzení a mnozí se pod vlivem jeho svědectví obrátili. Po smrti tohoto modlitebníka jsem navštívil jeho ženu, která mi dala nahlédnouti do zápisníku svého muže. Tam jsem četl: „Nalézám se ve spojení s 30 faráři a jejich sbory.“ Pak bylo poznamenáno, kdy a v kterou hodinu se za ten a onen sbor modlival. — A jaké byly toho výsledky? Na všech těchto místech nastalo probuzení. Muž ten vykonal ve své těžké nemoci dílo, jehož všichni křesťané dle jména dohromady nevykonali.

11. *Jste-li Duchem sv. naplněni, nebude vás znepokojovati, budou-li lidé proti vám.* Vidím-li, že se někdo hněvá pro maličkosti, týkající se jeho osoby, jest mi to znamením, že nemá Ducha Božího. Proti Pánu Ježíši nepřátelé také mnoho brojili, ale On se o to nestaral. To nechť nám je vzorem.

12. *Budete-li naplněni Duchem sv., dostanete moudrost, kterak jednati s hříšníky,* abyste je přivedli k obrácení, aniž byste chybovali ve způsobu, jak to máte nejlépe činiti.

13. *Ani soužení vás nepřekvapí,* přijde-li. Nepozbudete v něm rozvahy ani pokoje. Osvědčíte se jako ti, kteří mají vnitřní sílu k snášení všeho.

14. *I když uzříte blížiti se smrt, budete ji spokojeně očekávati, ba rádi ji uvítáte, neboť víte, že po smrti bude vaším údělem věčná blaženost.* —

Všimněte si však ještě důsledků, které jsou známkou toho, že jste nepřijali plnost Ducha sv.:

1. Budete často v pochybnostech o svém vnitřním stavu, jste-li dítkami Božími nebo ne — a to samozřejmě, neboť jen ti, které Duch Boží vodí, jsou dítkami Božími. (Řim. 8, 14)

2. Nebudete míti jasno v nazírání na modlitbu víry, anebo na jiné základní pravdy slova Božího.

3. Nemáte-li Ducha svatého, budete se urážeti na těch, kteří Jej mají, a jejich jednání budete považovati za nemístné.

4. U nevěřících ač tělesných lidí budete ve vážnosti.

5. Budete žít v obavách, abyste nevyvolali, u lidí dojem, že jste fanatikové.

6. Uzříte-li přípravy k duchovnímu probuzení budete se nepokojiti a, varovati horlivě před novotami.

7. Učiníte, svým, životem křesťanství hanbu; bude se vám stále nedostávati hlubší známosti a porozumění pro Písma svatá; a skončíte — nedosáhnete-li ještě milosti a Ducha svatého (Řim. 8, 16) — ve: věčném zahynutí.

DOSLOV

místo předmluvy pro československé čtenáře.

Probud' se ty, kdož spíš, a vstaň z mrtvých, a zasvítit se tobě Kristus
Efez. 5, 24.

Vydávajícе tento spis, činíme tak s upřímným přáním a prosbou, aby Pán Bůh sám požehnal všem, kdož jej budou čísti, a aby vzbudil Duchem svým svatým opravdovou touhu po skutečném duchovním probuzení u jednotlivců, ve sborech i v celých církvích, jakož i v národě našem. Věříme, že mnozí věřící členové církví evangelických touží po tomto probuzení, jako po něm toužíme a za něj prosíme my. Čítáváme stesky na to, jak se světáctví, nevěra a všelijaké nebiblické a nekřesťanské moderní názory tlačí do církví, a to nejen do velkých, ale i do malých, probuzených, a že jim podléhají mnozí, zvláště mládež. Čítáváme stesky na malou účast při shromážděních, na opuštění jich, na honění se jen za hmotnými zájmy, za zábavou a kultem těla. To vše prozrazuje duchovní úpadek církve. Finney sám praví: „Probuzení předpokládá úpadek církve. Nebylo by potřebí prositi za probuzení, kdyby lidé — především lidé v církvích — byli hotovi poslouchati přikázání Božích. Ale ani k tomu ochotni nejsou.“

Stesk na úpadek církve a touhu po obživení církevním — (což však není totéž jako duchovní probuzení) — slyšíme vyznívat ze zpráv církevních, synodních a mnohých článků, uveřejněných v náboženských časopisech různých církví. Vidíme v tom jistý pokrok, že se namnoze uznává úpadek a nutnost nápravy. Náprava se však často hledá ve všelijakých navrhovaných reformách, jako v oživení „bohoslužeb“, v líbivé liturgii, v sólovém i sborovém zpěvu, v chrámových koncertech, v umělecké výzdobě chrámu, v odznacích, praporech a snad i ve zvláštních rouchách a podobných zevních zařízeních, jež mají táhnouti lidi, působiti na cit a smysly a tím buditi zbožnou náladu i vyhověti všelijakým světským kritikům, kteří vytýkají církvi nedostatek citového a uměleckého smyslu. Ona touha se jeví i v usilovnější práci mezi mládeží, zvláště se projevuje snaha, aby mládež byla udržena a získána především pro určitou církev. Může se jevit i ve zvýšené církevní činnosti sociální, propagační, obranné atd. Takové církevní oživení může býti očekáváno i od znamenitého řečnického výkonu, který přivede mnoho lidí do shromáždění. Nepohrdáme žádnou krásnou, dobrou a účelnou věcí, použitou v práci pro království Boží, ale to vše ještě není skutečným duchovním probuzením, jak je žádá a předkládá slovo Boží. Proto jím není ani nynější katolická akce, která mnohým evangelickým církevníkům nahání strach a nutí k podobné zvýšené úvědomovací práci v evangelických církvích. Jest jen zvýšeným vědomím katolictví.

Netoužíme a nesmíme toužiti jen po církevnickém, denominačním a konfesijním uvědomění a sebevědomí, o jaké právě v dnešní době také mnohé evangelické církve, velké i malé i v našem národě usilují a chtějí je pěstovati, když pořádají neděle a sjezdy s programem denominačního uvědomění baptistického, ochranovského, českobratrského atd. Takové vypjaté církevnické, denominační nebo konfesijní sebevědomí vede k

nesvornosti a tříštění věřících, je pohoršením světa, zbraní Římu a vždy — zvláště pak v dnešní době, kdy nevěra i Řím se hotoví k boji — přímo hříchem věřících proti Duchu svatému, který v době apoštolských letnic působil to, že „všeho toho množství věřících bylo jedno srdce a jedna duše.“ (Sk. ap. 4, 31.) Je hříchem proti samému Mistru a Pánu, který ve své velekněžské modlitbě před svou smrtí tak úpěnlivě a vroucně svého Otce prosil, aby všickni Jeho upřímní a věrní učedníci „jedno byli jako On s Otcem jest“, aby ta jednota a jednomyslnost byla svědectvím světu, aby i svět uvěřil, že Ho Otec poslal. (Jan 17. kap.) Je hříchem proti onomu novému přikázání, které Pán Ježíš dal svým učedníkům: Abyste se milovali jako já miloval jsem vás.“ (Jan 15, 8-14.) Je také hříchem, že jeden každý z vás říká: „Já jsem Pavlův, já Petrův, já Apollův, já Kristův.“ (I. Kor.1, 11-13.) Přeloženo do dnešní řeči: „Jeden každý z vás říká: Já jsem českobratrský, já luterán, já reformovaný nebo kalvinista, já z Jednoty, já baptista, já metodista atd.“ „Zdaliž rozdělen je Kristus?“ táže se apoštol. Je hříchem i proti lásce, která má překlenout všechny rozdíly myšlení a názory, která v podstatných věcech je svorná, v nepodstatných pak „trpělivá, dobrotivá, nezávidí, není všetečná, nenadýmá se, ani nehledá jen svých věcí“, ale je pokornou služebnicí všech a při tom největší a nejkrásnější věci na světě, kterou Pán Ježíš právě u svých učedníků hledá a bez níž my všickni nic nejsme, jen jako mёд zvučící a zvonec znějící. (I. Kor. 13. kap.) Proto netoužíme po větším ještě církevním a denominačním uvědomění.

Toužíme však po spojení všech skutečně věřících lidí a po onom duchovním, probuzení, které působí Duch svatý, o němž Pán Ježíš řekl, že je jako vítr, který kam chce věje (Jan 3, 8), a o kterém pravil, že ho Otec nebeský dá těm, kteří po něm touží a o něj prosí. (Luk. 11,13.) Tato touha může vzniknout jen tam, kde působením Ducha sv. a slova Božího se poznává a cítí, že bud mě osobně nebo církvi, sboru jako celku něčeho se nedostává, že chybí duchovní život, vroucnost víry, že ochabuje horlivost ve čtení a hledání pravdy v slově Božím, v návštěvě společných shromáždění a v poslušném plnění Božích přikázání, že hyne a umírá misijní práce, jednomyslnost a láska. Při takovém probuzení, se potom člověk chvěje hrůzou před Boží přítomností, před Jeho čistotou, svatostí a spravedlností; je stlačen v prach pocitem a vědomím vlastní neposlušnosti a hříchu (Iz. 6, 5; viz také: Jeremiáš, Ezechiel, Mojžíš, Daniel, Jan a jiní), přestává se chlubit vlastní zásluhou a spravedlností i pobožností a církevnictvím. Tím více jej však trápí palčivá otázka: „Kterak já hříšný budu spravedliv před Bohem silným? Co já mám činiti, abych spasen byl?“ (Luk. 18, 18; Sk. Ap. 2, 37; 16, 30.) Potom nezbyvá nic jiného, než v pokoře přijmouti milost, kterou Bůh ve své lásce připravil a nabízí v Kristu Ježíši a v Jeho oběti na kříži. Vykoupená duše jde pak za ním, aby v novém životě činila Jeho vůli.

Víme však také z vlastní zkušenosti, že v církvi, u členů, bohužel však často ani u farářů a kazateli není jasno, co je vlastně skutečné duchovní probuzení, není jasno, jak může a má být i s naší lidské strany připravováno, jak možno k němu působiti: Jedni praví, že máme být spokojeni s tím, že jsme v církvi, že jsme byli pokřtěni, že známe učení církve, že se nám káže, i s tím, jak a co se nám káže. Jiný řekne, že duchovní probuzení vůbec není v naší lidské moci, že o tom ani nepřemýšlel, proto raději nebude vůbec mluvit o tom, může-li se mu napomáhat nebo mu překážet. Mnozí dokonce varují před tím, aby se pracovalo k duchovnímu probuzení nebo se zakládala sdružení, mající za účel vyvolat duchovní probuzení. Žádné naše úsilí prý ho nevykouzlí, ani

nepřivolá; máme jednoduše čekat, až je Pán Bůh dá. Tedy složit ruce v klín, dívat se k nebesům a čekat, až do našich líných rukou a pohodlně si hovícího klína. O, vyhledejte si a přečtěte, co praví slovo Boží o muži lenivém: PřísL 24, 30-34! To platí i o práci v církvi. Pán Ježíš řekl, že Otec Jeho dosud dělá, že i On musí dělati dílo Boží, a svým učedníkům nikdy neřekl, aby jen stále a stále čekali. Poslal je, aby pracovali. A Pavel píše Timoteovi: „Pracovati musí i oráč, prvé než užitku okusí.(II. Tim. 2, 6.) Tedy i o duchovní probuzení se musí pracovati, o ně usilovati a za ně prositi.

Pán Ježíš řekl ovšem také svým učedníkům, „aby očekávali zaslíbení Otcova" a aby přijali moc Ducha svatého." (Sk. ap. I, 4-8.) Když pak přišel den padesátý a byl dán Duch svatý, jímž byli učedníci naplněni, byli mnozí po mocném kázání Petrova zkormoučení v srdci svém a řekli: „Což máme činiti, muži bratři?" A Petr předkládá jim čtyři důležité věci, důležité i pro nás dnes a, pro naše církve: „Pokání čiňte, pokřti se jeden každý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů, přijměte dar Ducha svatého a oddělte se od pokolení zlého." A připojilo se v ten den duší okolo tří tisíců. (Sk. ap. 2, 37-47.) Chybou mnohých, kteří jdou dnes do práce církevní a jsou k ní vysíláni, jest, že mají sice učenost a vědomosti mnohé, ale sami nejsou duchovně probuzeni a obrázení, netouží ani nečekají, aby byli přiodáni mocí s výsosti. Skrze takové lidi nikdy skutečné duchovní probuzení nepřijde. Oni sami budou spíše takovému probuzení bránit a protivit se mu. To je také naše vlastní smutná zkušenost.

O duchovním probuzení pak nesmíme si dělat mylné představy. Nemusí hned a najednou zachvátit církve celou. Mohou to být jednotlivé duše, které probuzení zažijí, a mnoho záleží na tom, jak se k takovým duším nebo k takovým hloučkům zachová oficiální církve. Viděli jsme a máme smutné zkušenosti, že bylo proti takovým někdy zle vystupováno jako proti fanaticům, sektářům, nepřátelům církve a rušitelům pokoje. A přece slovo Boží praví: „Ducha neuhašujte! Proroctvím nepohrdejte!" (I. Tes. 5, 19-20.) V mnohém případě mohl to být začátek lepších věcí ve sboru nebo v církvi, kdyby taková církve, resp. sbor a jeho vůdcové pochopili čas navštívení svého a Ducha sv., který tam začal pracovat, nezarmucovali a neuhašovali. Ale oni raději takové hnutí hned z počátku udusili, lidi toužící po duchovním probuzení a po lepších věcech vypudili, jen aby byl pokoj, třebaš to byl pokoj hřbitova! Potom nečekejte žádného oživení! Pak vám platí slovo Ježíšovo, řečené Jerusalemu: „Nechtěli jste! Proto zanechává se vám dům váš pustý." (Mat. 23, 38.) Probuzení půjde třebaš vedle vaší církve a vedle vašeho sboru, protože vítr Ducha sv. kam chce věje; ale vám, kteří myslíte, že jen vy jste povoláni, že se vám ničeho nedostává a že všechno musíte udržet ve stavu starých, mrtvých zvyklostí a forem, se může stát, že i to, co se domníváte mít, může vám být odňato a může být dáno jiným. (Mat. 25, 28-29.)

Žádný člověk, ani opravdově věřící, nemůže ovšem nikdy sám svou mocí obrátiti druhého; ale vůle Boží jest, aby hříšní lidé byli přiváděni k Bohu a ke Kristu zase jen skutečně obrácenými, věřícími lidmi, kteří nemusí být vždy povoláni a ordinováni církvi, jako jí nebyli povoláni starozákonní proroci, ale kteří vědí, co je hřích, byli z něho vysvobozeni, přijali Krista za svého osobního Spasitele, jsou živí Jemu a dovedou z vlastní zkušenosti svědčit o Boží milosti a lásce.

Práce a příprava pro duchovní probuzení může býti konána především pokornými, jednomyslnými modlitbami na kolenou, pokorným voláním a

prosbami o Ducha svatého a jednoduchým, jasným a určitým kázáním skutečného slova Božího, které se nebojí dotknouti hříchu, útočiti na svědomí, hlásati a požadovati pokání, návrat k Bohu, k Ježíšovu evangeliu a dle něho k čistému životu. Na osobní styk a péči o duchovně probuzené duše a na kázeň ovšem také při tom nesmí být zapomínáno; protože kde se zahnízdí nekázeň, kde se do církve přijme všecko a všecko se v ní trpí, jak tam můžete čekat duchovní probuzení? Takové církvi, resp. sboru pak platí Ježíšovo slovo: „Čiň pokání! Pakli toho nebude, pohnu svícнем tvým z místa jeho, nebudeš-li pokání činiti.“ (Zjev. 2, 5.) Pán pohnul sborem v Efezu, za našich dnů pohnul církvemi v Rusku, hýbe církvemi v Německu. Bude nám to výstrahou?

Někteří toužící po obživení církve dívají se za hranice naší vlasti, pozorují a poslouchají, co se děje jinde. A když tam vidí duchovní hnutí, hned jsou ochotni volati přes hranice: „Přijdouce pomozte nám!“ Očekávají pomoc od lidí ze zahraničí (na př. od buchmanismu). A při tom přehlížejí a nevidí, anebo také nechťí viděti, co Pán Bůh koná ve vlastní naší vlasti a co nám dává doma. A nejen to, oni musí proti tomu bojovat ze samého strachu před sektářstvím! To raději prý žádné probuzení! A přece kdo byl ve své pozemské době v očích Židů větším sektářem, než Ježíš sám? Kdo větším sektářem, než Pavel, který řekl: „Já podle té cesty, kterou oni — Židé — nazývají kacířstvím, tak sloužím Bohu otců.“ (Sk. ap. 24, 5 a 14.) A jakými sektáři byli naši otcové, zvláště pak Čeští bratři! Kde by byla naše chloubka, kdyby se byli neoddělili, kdyby byl Řehoř a ostatní neodešli z Prahy od Rokycany? A přece právě jim svorně katoličtí i podobojí vytýkali sektářství a pronásledovali je. Nechcete-li, aby se oddělovali probuzení, věřící lidé, jež mnozí nazývají sektáři, pak kažte pokání a plné, čisté evangelium, usilujte o duchovní probuzení církve, nepřijímejte vše do ní, netrpte v ní hřích a světáctví (Řím 12, 2; 1. Kor. 6, 14-18), konejte kázeň, pečujte o čistou církev a nebojujte proti těm, kteří jsou nespokojeni s církevní praxí, s duchovním stavem církve a touží po nápravě. „Ducha neuhašujte!“

Co dalo podnět k vydání tohoto spisu?

Členové církve českobr. ev. v Pard., kteří jsou zároveň členy „Snahy“, stáli v roce 1934 před vážným rozhodnutím. Scházeli se proto každou neděli večer k modlitbám a prosbám, o Páně vedení. Při těchto modlitebných chvílích bylo vždy také přečteno něco duchovně vzdělavatelného. Hledajíce vhodné články, našli jsme životopis a proslovy Finneyovy. Při čtení jich cítili jsme zvláštní požehnání, protože obsahují právě to, po čem jsme vždy toužili a toužíme. Řekli jsme si, že je škodou, když takové vzácné věci jsou zapomenuty a že by bylo dohře vydati je znovu v knize a tak je známými učiniti ku prospěchu celé církve. Nedošlo k onomu rozhodnutí, které bylo od nás požadováno, ale naše schůze a modlitby nebyly přece nadarmo. Nejsou Boží myšlenky a cesty jako myšlenky a cesty naše. Přečtěte si Izaiáše kap. 55! Bůh dal nám tuto knihu, mluvící o tom nejpotřebnějším i pro církev dnešní doby. Bratr, kterému jsme svěřili korekturu pro tiskárnu, nám napsal: „Bude to krásná kniha, která jistě poslouží. Ta myšlenka, abychom to vydali, byla nejen znamenitá, ale i časová, toho právě nyní potřebujeme. Já sám si knihu hotovou ještě pročtu a prostuduji pro sebe. Je tam tolik bohatství.“

Snad je těch proslavů nepřeložených ještě více. My jsme vzali, co jsme našli a co nám Pán dal, a posíláme to tak do světa, do našich církví a sborů, našim bratřím farářům, kazatelům i členům. Ve spisku najdou čtenáři mnohé jasné pokyny, doložené zkušenostmi oslaveného již svědka Páně Finneye. Máme pak zato, že právě v přítomné době, plné náboženské svobody (aspoň u nás!) na straně jedné a zase velké náboženské povrchnosti a lhostejnosti na straně druhé, bude spis tento časový, aby mnozí, zvláště věřící, z něho načerpali povzbuzení a poučení. Jsou dnové vážní a zlí a čas milosti se krátí. Proto vykupujeme čas! Vydáváme spis tento s vroucí prosbou, aby Pán sám ve své milosti použil i této naší skromné práce a požehnal ji tak, aby mnozí se roztoužili — ne po církevním a denominačním vědomí — ale především a nadevše po skutečném duchovním probuzení z Ducha svatého, po jednomyslnosti v modlitbách a svornosti v práci o toto probuzení, po jednomyslnosti v základních, podstatných duchovních věcech, po bratrské lásce a snášlivosti ve věcech nepodstatných, po poslušném plnění Božích přikázání, po ukázněném životě, aby tak všickni skutečně věřící tvořili dohromady jednu krásnou a čistou církev Pána Ježíše, která by byla opravdu dle Jeho přání světlem v dnešní temnotě a solí, zabraňující duchovní hnilobě. K tomu připojujeme ještě jednu upřímnou a zvláště vroucí prosbu, aby ti, kteří chtějí být „vůdci“ (Mat. 23, 10), nikdy Ducha svatého neuhašovali, ani duchovnímu probuzení nebránili, ani Pánu Bohu nepředpisovali, koho On si má k tomu použít a jakým způsobem to má učinit. „Abyste snad i Bohu odporní nalezení nebyli.“ (Skut. ap. 5, 38-39.)

OBSAH.

I.

FINNEYOVO MLÁDÍ
OBRÁCENÍ KARLA G. FINNEYE
NÁSLEDKY FINNEYOVA OBRÁCENÍ
FINNEY KAZATELEM A SPRÁVCEM SBORU
FINNEYOVA ČINNOST JAKO EVANGELISTY A PROBUZENSKÉHO KAZATELE
DALŠÍ EVANGELISACE A DUCHOVNÍ SPRÁVA FINNEYOVA
FINNEYOVY PROSLOVY O DUCHOVNÍCH PROBUZENÍCH
FINNEY POVOLÁN ZA PROFESORA THEOLOGIE DO OBERLINU
ZVLÁŠTNÍ POKROK FINNEYOVA VNITŘNÍHO ŽIVOTA
FINNEYOVY POSLEDNÍ DNY A ODHOD

II.

ÚVOD
ČÍM PROBUZENÍ NENÍ
CO JEST PROBUZENÍ
ČINITELÉ PŘI PROBUZENÍ
KDY JE ZAPOTŘEBÍ PROBUZENÍ?
KDY MŮŽEME OČEKÁVATI, ŽE PROBUZEN PŘUDE ?
JAK NAPOMÁHATI PROBUZENÍ?
OPRAVDOVÁ MODLITBA
PROČ ŽADÁ BŮH TAKOVÝCH MODLITEB?
MODLITBA VÍRY
PŘÍPRAVA KU PŘIJETÍ DUCHA SVATÉHO
DOSLOV MÍSTO PŘEDMLUVY PRO ČESKOSLOVENSKÉ ČTENÁŘE
CO DALO PODNĚT K VYDÁNÍ TOHOTO SPISU?